

PRESBITER

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA MINDENKINEK

XXVIII. évfolyam 4. szám

BUDAPEST

2019. július-augusztus

Érdekeségek honlapunkon: www.presbiteriszovetseg.hu

Székegy asztali áldás

*Ki asztalt terítesz az égi madárnak,
Teríts asztalt, teríts szegénynek s árvának!
Nyújtsd ki Atyánk, nyújtsd ki jószágos kezedet,
Adj a koldusnak is tápláló kenyeret!
Ételben, italban legyen bőven részünk,
Gondviselő Atyánk, könyörögve kériünk!
Ámen*

Lélek, föld, pénz
áldáshozó találkozása
(22-23. old.)

Gondolatok a kenyérbeszédéről

ÚJ KENYÉR ÜNNEPÉRE

APOSTAGI ZOLTÁN

Minden bibliaolvasó számára ismerős Jézus kenyérbeszédéből az „*Én vagyok az élet kenyere*” (Jn 6,35). Sokszor halljuk, idézzük mi is, de inkább csak kiragadva, a kontextusról már-már megfeledkezve. Célszerű tehát a beszélgetést újra áttekinteni, hogy még jobban láthassuk az összefüggéseket, amelyek a szavakra épülve, de azokat meghaladva, jelentéssel bírnak, és így jussunk el Jézus *én vagyok* mondásáig.

A történet ott kezdődik (Jn 6,22), hogy az ötezer ember megvendégelése (Jn 6,1-15) után a tömeg kereste Jézust, s miután Kapernaumban megtalálták, párbeszéd alakult ki közöttük: „*Mester, mikor jöttél ide*” (25. vers)? Jézus a konkrét válasz helyett szemükre veti, hogy csupán azért keresték, mert *ettek és jóllaktak* (26. vers), majd hozzáteszi: „*Ne veszendő eledelért fáradozzatok, hanem az örök életre megmaradó eledelért...*” (27. vers). S a sokaság egyetlen – később kiderül, hogy nem hitbeli – logikus válasza: „*Uram, add nekünk mindig ezt a kenyeret*” (34. vers)!

Ha csak a választ vennénk figyelembe, azt is mondhatnánk, hogy a történet nagyon jól indul. Bennük van valamiféle vágyakozás, és az ebből eredő kérdés. Elsőre úgy tűnik, az emberek jelentős része valóban akarja az örök élet eledelét. A fordulat ott áll be, amikor Jézus kijelenti, hogy róla van szó. „*A zsidók zúgolódní kezdtek ellene, mert ezt mondta: Én vagyok az a kenyér, amely a mennyből szállt le*” (41. vers). Valljuk be, nem voltak könnyű helyzetben. Hiszen ismerték apját, Józsefet, és anyját, Máriát. Ismerjük el, a személyes tapasztalatok alapján a kérdés teljesen jogos volt: „*Akkor hogyan mondhatja: A mennyből szálltam le*” (42b. vers)? Bár Jézus csitítja őket – *ne zúgolódjatok* –, igaz, nem menti föl hallgatóit, de még nem mond ítéletet, inkább csak szelíden föltárja a titkot: „*Senki sem jöhet éhhezám, ha nem vonzza őt az Atya, aki elküldött engem*” (44a. vers). A vád közvetett megfogalmazására csak a következő versben kerül sor: „*Aki az Atyára hallgatott, és tőle tanult, az mind éhhezám jön*” (45b.). *Mindaz, aki (pasz ho)* – hangsúlyozza Jézus. Ezzel már – igaz, indirekt módon – tudtukra adja, hogy ők nem az Atya követői. Nem Őt hallgatják, vagy ha hallgatják is, nem tanulnak tőle, s ha mégis tanulnak, nem tőle tanulnak. Ha Őt hallgatnák és Tőle tanulnának, nem zúgolódnának, és hozzá, azaz Jézushoz mennének. A nagy megbotránkozás azonban még hátra van. „*Bizony, bizony, mondom nektek: ha nem eszitek az Emberfia testét, és nem isszátok a véré, nincsen élet tibenetek*” (53. vers).

Ez egy zsidó ember számára maga volt az istenkáromlás. Emberi testet enni és vért inni? Természetesen, ha a passió és a föltámadás, valamint a mennybemenetel ismeretében hiányában olvasnánk Jézus kijelentését, és nem ismerhetnénk már a szavak mögötti tartalmat, nekünk, protestánsoknak is nehézséget jelentene ez az igevers, magunk is erősen megbotránkoznánk. Sőt, ma is sokan megbotránkoznak. Érthető tehát, hogy Augustinus miért tette föl a kérdést: „*Vajon készíted a fogadat és a gyomrodot?*” S a választ azonnal, mégpedig nyomatékosan adja meg: „*Higgy, és ettél!*” (Beszéd a Szent János evangéliumáról 25.12.) Ezt erősíti meg Bullinger is, aki, akárcsak Kálvin, az egyházatyához tér vissza: „*Amennyire és ahányszor csak az ember hittel hisz, annyira és annyiszor történik meg ez az evés...*” Később hozzáteszi: „*Mi nem kényszerítjük tehát Krisztus testét a kenyérbe, a természetes vért sem keverjük a borral, mi nem tesszük láthatatlan, mégis testi módon Krisztus testét és vérént kenyérré és borrá, és nem tesszük a* (Folytatás a 14. oldalon)

Egészen beteg már a fej,

egészen gyenge már a szív. Ki kívánja tőletek, hogy eljőjete, hogy megjelenjete előttem, és tapossátok udvaromat? Ne hozzatok többé hazug áldozatot, még a füstjét is utálok! Nem tűröm együtt a bűnt és az ünneplést! Ha felém nyújtjátok kezete, eltakarom előletek a szemem, bármennyit is imádkoztok, nem hallgatlak meg benneteket. Mossátok tisztára magatokat! Vigyétek el szemem elől gonosz tetteiteket! Ne tegyetek többé rosszat, tanuljatok meg jót cselekedni! Törekedjete igazságra, térítséte jó útra az erőszakoskodót! Védjéte meg az árvák igazát, képviseljéte az özvegy peres ügyét! Ha készségesen hallgattok rám, élhettek az ország javaival. (Ézsaiás 1 válogatott versei)

Tartalom

Vedd a föld termésének legjavát	3
A hit és a tudomány határán (7.).....	4
Apropó.....	5
Komfortzóna.....	5
Okostelefon	7
Krisztus diadalútja a nagyvilágban	8
10. Református Egység Napja.....	9
Presbiterképzés Sárospatakon	11
Csongrádi presbiterek.....	11
Interjú Veres Sándorral.....	12
Szép rend	13
Pap Lászlóról.....	15
Baranyai csendes-nap.....	16
Szilágyi Sándor laudációja.....	17
16. Országos Presbiteri Konferencia.....	18
Bizonyágtétel	19
In memoriam Nagy Ferenc József	20
Szövetségünk életéből.....	21
Lélek, föld, pénz áldáshozó találkozása	
Kert-Magyarorszáért	22
Pál apostol nyomában (IV.)	22

PRESBITER

A Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa. Megjelenik ez évben hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: *Apostagi Zoltán, dr. Kelemenné Farkas Márta, dr. Kis Domokos Dániel, Margit István, dr. Ritoók Zsigmond, dr. Szilágyi Sándor, Vácsi Gábor, dr. Viczián Miklós.* Felelős szerkesztő és laptervező: *dr. Békefy Lajos Ph.D.* Felelős kiadó: *dr. Viczián Miklós.* Tördelés: *Heckmann Tamás.* Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség irodája. Tel.: (20) 250-1428. E-mail címünk: szovetseg@presbiter.hu. A lap e-mail-ben írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belföldre évi 3000 Ft, Európa országaiba 5000 Ft, a tengerentúlra 6000 Ft. Az előfizetési díj csekken vagy átutalással fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség 11705008-20416641”, Budapest; személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. *Lapunk fenntartását szolgáló adományait is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezetei és presbitériumai nevében!* Készítette a Rózsa Nyomda Kft. Felelős vezető: a Kft. ügyvezető igazgatója. Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza!

ISSN 2061-4632 (nyomatott),

ISSN 2061-4640 (online)

Szövetségünk honlapjának címe:

www.presbiteriszovetseg.hu

A megjelent cikkek nem feltétlenül egyeznek meg a szerkesztőbizottság véleményével!
Egy példány ára: 500 Ft vagy 2 euro

Az Ige körül

Vedd a föld termésének legjavát

DR. VICZIÁN MIKLÓS

Augusztus huszadikán az új kenyérrért szoktunk hálát adni. A megtermett gabonáért, amit szép magyar nyelvünk életnek

nevez, mivel étrendünk kihagyhatatlan eleme a kenyér. A Biblián nevelkedett református népünk számára még hangsúlyosabb a kenyér és az élet összekapcsolása, ha Jézus Krisztus önmeghatározó szavaira gondolunk: „*Én vagyok az élet kenyere*” (Jn 6,35 és 48), és hozzáillesztjük János apostol leveléből: „*Akié a Fiú, azé az élet; akiben nincs meg Isten Fia, az élet sincs meg abban*” (1Jn 5,12).

Ha mélyre ásunk – mint régi városok ásatásánál – sok réteget fedezhetünk fel augusztus 20-szal, ezzel a jellegzetesen magyar ünneppel kapcsolatban. Ugyanis 1083. augusztus 20-án – az akkor még egységes – nyugati egyház első királyunkat, Istvánt szentté avatta. Ettől kezdve nemzeti létünk egyik sarokköve lett a *szentistvánnap*. Századokkal később, Buda visszafoglalásának emlékére XI. Ince pápa elrendelte, hogy a római katolikus világ évente emlékezzen meg Szent Istvánról. 1771-ben Mária Terézia országos ünneppé minősítette Szent István napját. Még századokat lépve az időben, az 1938. évi székesfehérvári országgyűlés törvénybe iktatta mint *nemzeti ünnepet*, de már 1927 óta tartanak ezen a napon tűzijátékot a fővárosban. A kommunista hatalom ezt nem törölte el, hanem 1950-től az *alkotmány ünnepének* nevezte. Végül 1991-ben az Országgyűlés a nemzeti ünnepek közül kiemelve állami ünneppé nyilvánította.

Miután így áttekintettük a rétegsort, amit évszázadok óta e naphoz kötünk, menjünk vissza egészen az Isten törvényadásáig, amit nemrég a bibliaolvasó kalauz szerint a Mózes 5. könyvében olvashattunk!

A 26. fejezet első gondolata az új ter-

mésről rendelkezik: „*mindenből, amit behordasz a földről, melyet Istened, az Úr ad neked, vedd a föld termésének legjavát, tedd egy kosárba, és menj el arra a helyre, amelyet kiválaszt Istened, az Úr, hogy ott lakjék a neve. ... A pap vegye el kezedből a kosarat, és tegye le Istenednek, az Úrnak oltára elé*”. Ezután egy hosszabb bizonyoságtétel következik, melyben a termésének legjavát felajánló megvallja, hogy az Isten ismerete nélkül bolyongó népével az Úr hogyan ismertette meg magát, hogyan vezette, szabadította meg, és telepítette le „*a tejjel és mézzel folyó*” földre. „*Azért hoztam most ide a termés legjavát arról a földről, amelyet te adtál nekem, Uram!*” – fejeződik be a hálás bizonyoságtétel.

Csodálatos példája ez a hívő ember világszemléletének! Akinek a tekintete csak a földre szegeződik, az nem lát többet, mint hogy szántottam, vetettem, arattam, csépeltem... becsülettel megdolgoztam mindazért, amim van. Megérdemlem, hogy élvezzem munkám gyümölcsét!

Ellenben mit mond a hívő ember? Uram, Neked köszönhetek mindent. Te szabadítottál meg az istentelen bolyongásból, és ajándékoztál meg elsősorban önmagaddal, de mindavval, ami az „*életre és kegyességre való*” (2Pt 1,3). Neked köszönhetem munkabírásomat, és azt, hogy van mit tennem, és van mit ennem. A Te oltalmad őrizte a termést a magvetéstől az aratásig. Általános kegyelmedből volt mind az eső, mind a napsütés. Tudom, hogy mindennek egy részét azért adtad, hogy megajándékozz az ajándékozás örömeivel. Most, látod, elhoztam, hogy megoszam azokkal, akikről az én kezem munkájával kívánsz gondoskodni: az egyházi szolgálatban állókról és az özvegyekről, árvákról, jövevényekről. Köszönöm, hogy együtt örvendhetünk mindennek!

***

A 26. rész második fele a munkánk gyümölcsével kapcsolatban még egy fontos intelmet ad. Ez pedig a **tized kérdése**. Itt csak az egyik vonatkozását említi a tized-

nek, amire ma azt mondanánk, hogy késszé tesz a karitatív szolgálatra. „*Amikor a harmadik esztendőben, a tizedadás évében hiánytalanul megadod egész termésednek a tizedét, és odaadod a lévitának, a jövevénynek, az árvának és az özvegynek, hogy egyenek és lakjanak jól lakóhelyeiden, akkor ezt mondd Istenednek, az Úrnak színe előtt: Kivitettem házamból a szent tizedet, oda is adtam a lévitának, a jövevénynek, az árvának és az özvegynek, pontosan úgy, ahogy megparancsoltad*” (12-13. vers).

Más helyein az Írásnak más részleteit ismerhetjük meg a tized törvényének. Ábrahám tizedet adott Melkisédeknek a hadizsákmányból (1Móz 14,20). Jákób megfogadja a tizedadást Bételben (1Móz 28,22). A Sinai hegyi törvényadásnál – ugyanúgy, mint itt, a 26. rész elején – a föld első termésének javát kell az ÚR házába elvinni (2Móz 23,19). Mózes 5. könyve utal rá még a 12,6 és 11. verseiben, és a 14,22-29-ben. A 4Móz 18,20-32 szerint a tized a lévitáké, munkájukért. Ebből ők is a tizedet kötelesek voltak az Úrnak felajánlani. A 3Móz 27,30-33 szerint a termés és az állatok tizede az Úré.

A mai időkben már jórészt nem földműves és állattenyésztő munkából származik a jövedelmünk, vagy ha mégis, akkor sem termény formájában adjuk tovább tizedünket. Általános elvként leszűrhetjük, hogy jövedelmünk egytizedét arra a célra kapjuk az Úrtól, hogy egy részét továbbadjuk gyülekezetünk fenntartására (az épületek üzemeltetésére és karbantartására, valamint az egyházi szolgálatban állók bérére és közterheire), másik részéből viszont készek legyünk mindenkor segíteni a rászorulókon. A harmadik részt fordítsuk missziós célokra! Ebből támogathatjuk a missziós szervezeteket – így a Presbiteri Szövetséget is –, de fordíthatunk a külmiszióra, a Biblia terjesztésre, vagy hasonló célokra.

***

Végezetül, mindezt nem a *kell*, hanem a *szabad* lelkületével tegyük! Szabad örülnünk mindannak, amink van, és örülni annak, hogy még tovább is adhatunk belőle, hiszen mi is úgy kaptuk!

„*...borulj le Istenednek, az Úrnak színe előtt! Azután örvendezz mindannak a jónak, amit Istened, az Úr ad neked és házad népének, örvendezz a lévitával és a közötted lakó jövevénygyel együtt!*” (5Móz 26,10-11)

A hit és a tudomány határán (7.)

DR. NAGY MIHÁLY

A hetvenöt éves, gyermektelen Ábrahámnak azt mondja az Úr: „Menj ... arra a földre, amelyet mutatok neked!” (1Móz 12,1). „Abrám hitt az Úrnak, és ő ezt számította be neki igazságnak” (1Móz 15,6). Ábrahámot a feltétlen hit ősképeként tekinthetjük. A tudománnyal is találkozunk már a Biblia első lapjain, egy kiemelkedő mérnöki teljesítmény formájában, ami összefonódik a becsvágy és a sikerességre való törekvés kísértésével. A Babel tornya építésének indítékaként ezt olvassuk: „Gyertek, vessünk téglát, és égessük ki jól! ... építsünk magunknak várost és tornyot, amelynek teteje az égig érjen; és szerezzünk magunknak nevet” (1Móz 11,3-4). A Babel tornya tervezői és építői maguknak akartak emléket állítani. Ábrahámnak viszont engedelmessége jutalmául Isten ígéri meg, hogy nagy néppé fogja tenni, sőt nevét is nagyra teszi (1Móz 12,2). Az „égig érő tornyorról” pedig azt olvassuk ebben a szelíd humorról tanúskodó mondatban: „Az Úr pedig leszállt, hogy lássa azt a várost és tornyot, amelyet az emberek építettek” (1Móz 11,5).

Az idősebbeknek már az iskolában megtanították az ateista kommunizmus egyik alapvetését, hogy a természettudományosan művelt embernek azért nincs szüksége Istenre, mert a tudomány a leghyolultabb dolgokra is választ tud adni. A kommunizmus mintáállama, a Szovjetunió közben széthullott, a hit és a tudomány viszonya azonban sok ember életében ma sem felhőtlen. A technikai civilizáció előrehaladásával egyre pontosabban tudunk mérni, egyre messzebb látunk, egyre gyorsabban és egyre magasabbra repülünk. A közgazdaságtan művelői között sokakat meglepett az Easterlin (boldogság)-paradoxon. Sok fejlett országban végzett kutatás eredménye volt az a megállapítás, hogy az anyagi javak gyarapodásával, a jólétiünk növekedésével a jól-létiünk, a boldogság-érzésünk csak egy határig növekszik, aztán telítésbe jut. Hasonló gondolat körvonalazódik Jézusnak a Hegyi Beszédben elhangzó mondatában: „Nem több-e az élet a tápláléknál, és a test a ruházatnál?” (Mt 6,25).

Szent-Györgyi Albert (1937-ben kapott Nobel-díjat a C-vitamin felfedezéséért) életében a tudomány és a hit jelenlétét mutatja az egyik imájából való részlet: „Uram! Ne hagyj, hogy leromboljam az élet templomát, engedd, hogy hasznomra váljék a tudás, hogy hasznossá lehessen általa! Adj méltóságot rövid napjaimnak!” Kilencvenhárom évesen hunyt el.

Péter apostol ír arról, hogy a Krisztus örök országába vezető úton való járás közben nem nélkülözhető az ismeret (Károli fordítás szerint: tudomány), amelyet a hit és a szeretet fog közre (2Pt 1,5-7). Az itt következő írásokban – a hit és a természettudomány határán haladva – a keresztyén gondolkodást a Bibliából vett példákkal együtt fogjuk bemutatni.

Gyümölcstermés, betakarítás

Az elvetett csiraképes mag kikel, a növény egy darabig növekszik, majd virágzik, termést hoz, amit le lehet aratni, vagy szüretelni. Vannak olyan országok, ahol kétszer is aratnak. Előfordul, hogy hosszú, napfényes őszi esetén a mediterrán éghajlatot kedvelő füge nálunk is beérleli a második termését. Az aratás, a szüret nehéz munka, de egyúttal ünnep is. Amikor a learatott termés magtárban, a leszüretelt, kipréselt szőlő leve hordóban van, a hónapokon át tartó munka gyümölcse ünnepi érzést vált ki az abban résztvevőkből. Faluhelyen még napjainkban is szeretik az esküvőt szüret után tartani, amikor már túl vannak a munka dandárján, a termés hasznából pedig a lakodalom méltó megrendezésére is lehet fordítani.

A szőlősgazdák közt az a szóbeszéd járja, hogy kétféle kertész van. A még tapasztalatlan tavasszal sajnálja jól megmetszeni a szőlőjét, azt gondolván, akkor kevesebbet fog teremni. A jó kertész alaposan lemetsz a vesszőkből, mert tapasztalatból tudja, hogy azzal lehet megalapozni a jó termést, mert akkor indul több virágrügy növekedésnek.

A Bibliában az aratással először az 1Móz 8-ban találkozunk. Az özönvíz elmúltával, amikor Nőé és családja a megmenekült állatokkal kijött a bárkából, Nőé oltárt épített, és áldozatot mutatott be. Isten kedvesen fogadja az áldozatot és az egyetlen igaz ember, Nőé engedelmességeért az egész teremtet világ kap új lehetőséget: „Amíg csak föld lesz, nem szűnik meg a vetés és az aratás” (1Móz 8,15-22). Az Ószövetségben három

főünnepéről olvasunk, ezek közt a középső az aratás ünnepe (2Móz 23,14-16).

Jézus szerette példázatai tárgyául a szőlőt választani. Ezek közül veszünk szemügyre egyet (Jn 15,1-8). Jézus magát nevezi az igazi szőlőtőnek, Istent pedig a szőlő gazdájának. A tanítványok a szőlővesszők, akiknél a gyümölcstermés feltétele a tőkén maradás. Szó esik még a metszésről és a megtisztításról is. A tanítványi lét célja és értelme az, hogy „még több gyümölcsöt teremjen.”

Egyszer az egyik hallgatója a testvérel kapcsolatos örökösödési vita megoldását kérte Jézustól. Ez adott alkalmat neki, hogy példázatban mondja el véleményét a kapzsiságról (Lk 12,13-21). Egy gazdag embernek a bőséges termés után minden gondolata csak a raktározás körül forog. Nem gondol sem Istenre, sem a saját élete véges voltára. Csak „magának gyűjt, és nem Isten szerint gazdag”, fejezi be Jézus a példázatot. Vajon mi észrevesszük, hogy Isten nálunk helyezett letétbe valamit abból, amit szegényebb embertársainknak akar adni?

Máté jól szerkesztett evangéliumában Jézus tanításainak összefoglalását (Hegyi Beszéd, Mt 5-7.) követi cselekedeteinek bemutatása (Mt 8-9.). Tanítványainak kiküldése, önálló feladattal való megbízása (Mt 10) előtt arról beszél nekik, hogy „az aratnivaló sok, de a munkás kevés: kérjétek tehát az aratás Urát, hogy küldjön munkásokat az aratásába” (Mt 9,37-38). Az aratás képe itt Isten népe összegyűjtésének jelképévé válik. Jézus mai tanítványai is feladatot kaphatnak a misszió munkájában.

Az aratás, a betakarítás a vegetációs időszak végét jelenti. A János evangéliumának 4. fejezete Jézusnak a samáriai asszonnyal folytatott különös beszélgetésével kezdődik (5-30. vers). Amikor a tanítványok a vásárolt ennivalóval visszaérkeznek, Jézus felhasználja az alkalmat, hogy tanítsa őket (Jn 4,35-36). Az aratás képe most az utolsó ítéletet és az örök életet jelenti. Ennek a hirdetésével bízta meg Jézus a tanítványait.

Még egy, számomra kedves témáról írom a befejező sorokat ebbe a fejezetbe. Teljes tanári pályafutásom idején Debrecenben a Református Kollégium Gimnáziumában, az 1952 után megmaradt egyetlen protestáns középiskolában tanítottam. Nem hittem, hogy megérem, de Isten megengedte és átéltem, ahogy 1990 után egyre-másra kezdték meg újra működésüket az egyházi, köztük a református iskolák. Az alaposan visszametszett egyházi iskola-rendszer több mint negyven év után kapott új lehetőséget, hogy növekedésnek induljon. Az egyházi oktatás máig terebélyesedő fáján a gyümölcs az iskolákból kikerülő, nem csupán versenyképes tudással, hanem ráadásul, élő hittel rendelkező fiatalok sora. Remélem, ezekkel az apró írásokkal az iskolák nevelőit, a kertészeket is tudom segíteni felelősségteljes, szép munkájukban.

APOSTAGI ZOLTÁN

„Akarsz Isten trónusa lenni? – Készíts helyet neki a szívedbe, hogy leülhessen.” Szent Ágoston: Zsoltármagyarázatok V. Jel, Bp., 2018. 13. Magyará-

zat a 92. (93.)¹ zsoltár 2. verséhez.

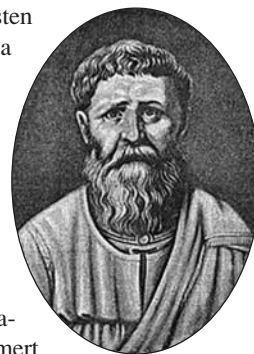
A zsoltáriró mintha a bejelentés lehetőségével kívánna élni: „Elkészült a te trónod...” (2. vers.) Ha pedig elkészült, annak ideje kell legyen. Elkészült, de mikor? A kérdés megválaszolására Augustinus a Septuaginta, azaz a görög nyelvű Ószövetség zsoltárszövegét hívja segítségül, melyben e bevezető címet olvashatjuk: „Dávid dicséret éneke a szombat előtti napra, amikor megalapoztatott a föld.” A szombat előtti napra pedig azt jelenti, hogy a hatodik napra, vagyis akkorra, amikor Isten megalkotta az embert a maga képére és hasonlatosságára. Ahhoz, hogy értsük, hogy a trón és a teremtés hatodik napja között mi az összefüggés, térjünk vissza a második vershez és annak magyarázatához.

Az egyházatya rá jellemző módon most is kérdést tesz föl: „Mi más az Isten trónusa, mint az a hely, ahol lakik?” Az ezt követő kérdés olvasásakor talán úgy érezzük, hogy valami kimaradt a sorból, hiszen a mennyei trónust meg sem említi. Ez azonban nem ró-

Aprópó

ható föl, hiszen nyilvánvaló, hogy a cél a hallgatóság meggyőzése és mozgósítása. A kérdéssorozatot tehát így folytatja: „És hol lakik Isten, ha nem a templomában?” Ahhoz, hogy egy időre még véletlen se távolodjunk el a földi valóságtól, s hogy lépésenként közeledjen az embervilághoz, újabb kérdést tesz föl: „Mi Isten temploma? Falak veszik körül?” A gyors haladás érdekében maga adja meg a választ: „Egyáltalán nem.” Figyeljük csak meg a mondatok liktetését. A földről hirtelen az univerzumba emelkedik, ugyanis ha a szűkös falakkal körülhatárolt építmény nem fogadhatja be, akkor valami egészen nagyra kell gondolni. „Vagy ez a világ az ő temploma, mert annyira nagy és méltó arra, hogy befogadja őt?” A válasszal most sem késlekedik: „Nem fogadja be azt, aki alkotta.” S mintha már-már az igazságkeresésben Augustinus is kezdene türelmetlen lenni, persze csak azért, hogy hallgatóiban fokozza a feszültséget, előáll a végső kérdéssel: „Akkor hol fogadják be?” Nyilván nem állíthatom, de föltételezem, a beszédben itt szünet következett. Talán hagyta, hogy előbb mindenki megfogalmazhassa a saját válaszát. Aztán csak ennyit mondott: „A nyugodt lélekben, az igaz lélekben, az ilyen hordozza Isten”. És alázattal hozzátette: „Nagy dolog ez, testvérek, kétségtelenül nagy az Isten...”.

Értjük ezt? Az Isten az emberben állítja föl trónját. Az az Isten, akit sem imaházak, sem katedrálisok, de még az egész teremtett világ sem fogadhat be, a föld porából összegyűrt emberben lakik. És nem azért, mert mint utolsó teremtmény mindent fölülmúl – ahogy az a teremtés egyik célja volt, hiszen Ő mondta: szaporodjatok és uralkodjatok –, hanem azért, mert Isten szeretet. Isten a hatodik napon föllállította földi trónját: „Elkészült a te trónod...” És ez több mint teremtés, ez szeretet, amely nem maradhat válasz nélkül. Ezért kérdezi az egyházatya: „Akarsz Isten trónusa lenni?” S mintha már elhangzott volna az igen, Augustinusszal együtt mi is buzdítunk: „Készíts helyet neki a szívedbe, hogy leülhessen”. S mi más lehet számunkra az evangélium, mint az, hogy amikor Isten bennünket hív, már munkálkodik. És a szív megnyílik, és az Isten belül az ő templomába.

¹ A régi latin fordítású Zsoltárok könyve a Septuaginta számozását követi, ezért a zárójelbe tett számozás felel meg a mi számozásunknak.

Komfortzóna

DR. SZILÁGYI SÁNDOR

„Mivel ezt mondod: gazdag vagyok, meggazdagodtam, és nincs szükségem semmire, de nem tudod, hogy te vagy a nyomorult, a szánalmas és a szegény, a vak és a meztelen” (Jel 3,17)

Az utóbbi időben elterjedt a médiában a „komfortzóna” kifejezés. Az interneten megtalálhatjuk a magyarázatát: „A komfortzóna

azon viselkedésminták összessége, amelyek között az egyén szorongás-mentesen tud mozogni és anélkül tudja megválasztani cselekvéseit, hogy kockázatot vállalna.” (Wikipédia) Mit jelent ez a gyülekezetben?

Rendszeres templomba járó testvéreink számára sok esetben csak az a fontos, hogy a megszokott liturgia szerint, a megszokott énekeket énekelve, a megszokott lelkipásztor igehirdetését hallgathassák. Ezt konzervatívizmusnak is szokás nevezni. Minden váratlan esemény, a felsoroltakban minden változás kényelmetlen érzéseket válthat ki, legyen az egy új ének tanulása, egy bizonyágtétel, ami nincs benne az eredeti liturgiában, egy ismeretlen lelkész a szószéken – kimozdíthat a komfortzónánkból. Bár a pszichológusok szerint ez nem baj, sőt, tanulásra is ösztönözhet, figyelmeztethet arra, hogy a megszokott dolgok időnként elveszíthetjük számunkra igazi jelentőségüket, mégis azok ismétlődése meglepődöttséggel tölthet el bennünket, míg a komfort-

zónából való kilépés aggodalmat, sőt félelmet okozhat. Különösen igaz ez, ha a kilépés kényszerből történik, nem saját akaratunkból.

Fiatalokról elmondják a hozzáértők, hogy ma mindent megkaphatnak a szüleiktől, nem szívesen mondanak le a családi környezet kényelméről (komfortzónájáról), és nehezen szánják rá magukat az önálló családi életre. Emellett sokszor saját szüleik sem adnak olyan viselkedés-mintát, amely keresztyén szeretetről, önzetlenségről, Isten iránti háláról tanúskodnék. Másrészt sok gyülekezetben a fiatalok a változások zászlóvivői, néha az idősebbek megbotránkozását kiváltva, pedig mérlegelni kell, hogy a változtatás javára lehet-e a gyülekezetnek; isteni, vagy csupán emberi célokat szolgál.

Komfortzónánk ugyanakkor nemcsak a viselkedésünk mintái területén, hanem gondolkodásunkban is van. Ennek jelentősége a misszió területén mutatkozik meg, mert bizonyágtételünk, hitünk megvallása az ehhez hozzá nem szokott személyben kényelmetlen, sokszor elutasító, hátrító reflexeket vált ki. Aki évek óta jól megvan a maga formális istenfélelmében, netalán ateizmusában, ezeknek a szavaknak a halatán bezárul, és leperegnek róla jóindulatú szavaink Isten szeretetéről Krisztusban, személyesen minden ember iránt. Ilyenkor kerülhet előtérbe a mi viselkedés-mintánk, ami – ha hiteles – kiválthatja a hitünk-re vonatkozó kérdéseket. Erre tanít az Ige is: „De az Úr szolgálja ne viszálykodjék, hanem legyen barátságos mindenkihez, tanításra alkalmas és türelmes, aki szelídséggel neveli az ellenszegülőket, hátha az Isten megadja nekik egyszer, hogy megtérve megismerjék az igazságot” (2Tim 2,24-25).

A keresztyénség és az új államrend ünnepe

DR. GYŐRI ISTVÁN

Az augusztus 20-i megemlékezésekben gyakran elhangzik I. Istvánnal kapcsolatosan, hogy a keresztyénséget bevezette az országban, és akik ellene lázadtak, erős kézzel leverte. A két dolog külön-külön igaz, de ha így összekapcsoljuk, úgy hangzik, mintha a keresztyén vallást erőszakkal vezette volna be, és emiatt lázadtak fel ellene. Ez így együtt nem igaz, de érdemes pontosabban végiggondolni, milyen változásokat hozott I. István a magyarság életében, így érthetjük meg életművét.

A keresztyénséget nem kellett ráerőszakolni a népre, elég volt a fejedelem példája. Az akkori társadalom olyan mértékben közösségben gondolkodott és tekintélytiszteelő volt, hogy fel sem merült, hogy a fejedelem nem jó irányba vezeti őket. Ez a mentalitás jellemző ma is az ázsiai népekre, őseink is onnan hozhatták magukkal, de megtalálható a Bibliában is. Általános volt, hogy ha a családfő hitbéli dologban döntött, akkor a családtagok is követték. (A minden tekintélyt megkritizáló és kétségbe vonó, ma olyan természetes lelkiismereti szabadság eszméje sokkal későbbi.) Jó példa erre a filippi börtönőr esete. Mikor azt kérdezi az apostoloktól, hogy mit cselekedjen, ezt válaszolják neki: „Higgy az Úr Jézusban, és üdvözlés mind te, mind a te háza népe!” (ApCsel 16, 31). Az apostolok tudták, hogy ha a börtönőr Jézus követője lesz, akkor a háznépe is követni fogja.

Amikor az akkor még pogány magyarok meghallották, hogy Géza fejedelem fia, Vajk áttért a keresztyén hitre és megkeresztelkedett, fel sem merült bennük, hogy ne kövessék. Előbb a közeli rokonok, majd a törzsfők, nemzetségfők keresztelkedtek meg, őket követte a köznép is. Mindez persze nem ment egyik napról a másikra, inkább néhány évre kell gondolnunk, persze a régi hit elemei lappangva még évszázadokig is továbbéltek. Amikor István trónra lépett, a pápától kért papokat a keresztyén hit terjesztésére. Az ősmagyar vallásról kevés pontos adatunk van, inkább a mondák és népmesék őriztek meg sok mindent. Vallásos képzetük a túlvilágot csupa gonosz lényel népesítette be, az elhunytak szellemei, a boszorkányok, a lidércek mind ártó szándékkal közeledtek az emberek felé. A táltosok és a sámánok tiszte volt, hogy átkok és szidalmak ráolvasásával ezeket a gonosz lényeket számon tartásák. A sok régi szót máig őrző káromkodások ezeknek az átkoknak a továbbélései. Nem véletlen, hogy jó száz évvel később Könyves Kálmán királyunk még törvénybe iktatta, hogy boszorkányok pedig nincsenek, ezzel a régi vallás mardványait akarta eltüntetni. A káromkodás ellen pedig majd a reformáció után a református gyülekezetek veszik fel a harcot. Mindenesetre

akik áttértek a keresztyén hitre, megszabadultak a gonosz hatalmaktól, és felszabadulást jelentett, hogy Istentől nem kell félni, mert szeretettel fordul hozzánk. Ha az ideérkező papok nem is tudtak magyarul és az istentisztelet is latinul volt, annyit megértettek az emberek, hogy a kereszt Jézus szenvedését, Isten felénk irányuló szeretetét jelenti. Az egyik legrégebbi nyelvemlék, az Ómagyar Mária-siralom jó példája, hogyan élték át a kereszt titkát. De a kereszt hamar elterjedt a régészeti leletek alapján a köznap tárgyakon, csatokon, ékszereken is. A szemléltetéshez a templom falára festett képeket használták fel, így ismerkedett meg a köznép is a Szentírással, Jézus életével. Jó példa erre több régi erdélyi és a vizsolyi templom freskóval teli fala.

Kérdezhetjük, hogy miből származott mégis az „István a király” rockoperából jól ismert lázadás. A konfliktus oka nem annyira a keresztyén hit volt, hanem sokkal inkább az államszervezés által okozott változások és sérelmek. Amikor a magyarok bejöttek a Kárpát-medencébe, a területet felosztották a törzsek között, és azon a területen tovább folyt az őshazában megszokott vándorló, legeltető életmód még jó száz évig. Ez legalább három-négy generáció. I. István a többi európai ország mintájára szervezte meg az állam életét. A feudális állam alapja volt az uralkodótól való függőség, amit a tőle kapott hűbéri földbirtok biztosított. Van, aki korábbi szolgálataiért kapta, volt, aki az ezután elvárt szolgáltatásért. A földbirtokon sokan áálltak a földművelésre az állattartás helyett, így egyre kevesebb szabadon használható földterület volt. Korábban akinek fára volt szüksége, az szabadon hozhatott fát az erdőből. Míhelyt az erdőknek is gazdája lett, megszűnt a szabad erdőhasználat, az új birtokosok sok erdőt zárt vadászterületté tettek. A kőfállal körülvett erdőbe a környékből is behajtották a vadakat, utána már lezárták a bejáratot. Ilyen vadaskerteket hoztak létre a fejedelmi központok Buda és Esztergom környékén, ezek emlékéét őrizi ma is Erdőkertes és Soltvadkert neve. Korábban bárhol lehetett legeltetni, mostantól aki tavasszal dúsan zöldellő rétet talált, előbb ellenőrizni kellett, nem búzavetés-e. Ez igen nagy változás volt egy nemzedéken belül, így alakult ki a magántulajdon, és az új törvények súlyosan büntették a lopást. Ráadásul sokan kaptak földbirtokot, akik nem voltak a király rokonai, köztük sokan külföldiek is, akiket I. István tanácsadóként hívott be. Korábban a fejedelem rokonai és a törzsek vezetői részesedtek a hatalomból, most pedig kialakult egy új hatalmi réteg, ez váltotta ki a lázadást.

Mivel a keresztyénség elterjesztése és az új államrend kialakítása egy időben történt, a régi életmódhoz ragaszkodók mindkét dolog ellen lázadtak. I. Istvánnak ilyen gondokkal kellett megküzdeni, de életműve kiállta az idők próbáját. A magyar állam stabilnak bizonyult, túlélte a tatárjárást, a törökdúlást és közel egy évezredig, egészen a trianoni katasztrófáig fennállt.

Értesítés helyszínváltozásról

A szeptember 11-13. közti evangelizáció és a 14-i presbiteri csendes-nap a baranyai Kovácshida helyett **Siklóson**, a Református templomban lesz (Kálvin u. 18). Szolgál **Bódis Miklós** lp.

Az evangelizációk 18:00-kor, a csendes-nap 9:30-kor kezdődnek!

Szeretettel hívjuk és várjuk kedves testvéreinket! *Nagy Attila Gyula* BTSZ elnök

Okostelefon

KNLONÉ TŰSKI GABRIELLA

Váratlanul történt. Nem is számítottam rá, hogy ez velem előfordulhat. Nem részletezem hogyan, de megtörtént. Belepottyant az okostelefonom a vécébe.

Meglepődtem, megijedtem, gyorsan kaptam a vízből. Utána megnyugodtam.

Igaz, először méregzöld, utána koromfekete lett a képernyő, de nem estem kétségbe.

Állítólag elég a telefont beletenni egy adag száraz rizsbe, és kiszárad a készülék. Hát így cselekedtem, és türelmetlenül vártam telefonom „gyógyulását”. De nem gyógyult meg.

Némi pánik lett úrrá környezetemben. Én titokban már két éve gondolkodtam az okostelefon-mentes életen. Így, miután a telefonboltos fiatalember elmagyarázta, hogy az elázott okostelefonomtól búcsút kell vegyek, gyorsan vettem egy egyszerű kis „butatelefont”. Azaz annyira nem volt buta, hisz lehetett vele telefonálni, sms-üzenetet küldeni, sőt, még fényképezni is tudott egy kicsit. Boldog voltam, váratlanul időmilliomossá váltam.

Őszintén szólva mindaddig én is okostelefon-függő voltam. Amikor okostelefonom csipogott, rögtön meg kellett nézzem, hogy ki üzent és miért. Egyértelmű volt. Ha nem nézem meg abban a pillanatban, valami igen fontos dolog történhet valakivel valahol a nagy világban. És én nem tudtam meg idejében... Természetesen még sosem fordult elő ilyen jellegű sürgős helyzet, de ha nem nézném meg, akkor bezzeg...

Miután a körülmények visszavezettek egy hagyományos szerkezethez, hirtelen úgy érezte környezetem, elérhetetlen vagyok. Két hét alatt hét okostelefont kínáltak nekem. Még 16 éves mostohalányom is felajánlotta titkos harmadik telefonját (kettőnél kevesebbel nem hajlandó mozdulni). Őt boldog hetet töltöttem olvasással, gondolkodással, bambulással, elcsendesedéssel. Volt olyan helyzet, hogy négyen ültünk egy szobában. Én olvastam, a többiek pötyögtek. A délutáni csendet csak a rendszeres elektromos csipogás törte meg.

Végül, növekvő szociális nyomás hatására, négy mostohámat figyelembe véve, mégis beszereztem egy okostelefont. Azóta eltelt majdnem három hét és megváltozott a magatartásom.

Rádöbentem, hogy félelmetes erős hatással volt rám a technika. Az állandó elérhetőség.

A kommunikáció felszínessége. A tartalom nélküli „poén” üzenetek.

Istentisztelet előtt természetessé vált, hogy elhangzik a „mindenki kapcsolja ki a telefonját”. Társaságban, születésnapon, bibliaórán, mindenütt van, aki még gyorsan megnézi üzeneteit.

Pedig ott ülünk együtt. Beszélgethetünk.

Én ezt most már nem akarom. Remélem, bírom tartani ezt a vonalat. Mert nem könnyű ellenállni az információáradat csábításának. Pedig merem állítani, hogy sokkal nyugodtabb és igen, boldogabb voltam okostelefon nélkül. Mert ha valakivel meg akartam osztani valamit, felhívtam. Vagy írtam egy levelet. Vagy átugrottam. Emberi kapcsolat digitális mosoly vagy könny helyett.

Nem kívánok írni véleményt. Csak tapasztalatomat szeretném megosztani. Nem csak emberi kapcsolataimra hat az okostelefon. Istennel való kapcsolatomra is. Ha fele annyi időt fordítottam volna a bibliára, mint amennyit az okostelefonra, sokkal okosabb lennék. Keresztapám egy pár éve mondta: ha már van okostelefon, használd okosan. Tegyél rá egy mindennapra szóló Igemagyarázatot. Akkor legalább hasznát is veszed. Igyekszem követni tanácsát, férjemmel együtt.

De talán még jobb, ha visszatérek a hagyományos elcsendesedésre is. Papírt lapozgatva, asztalnál ülve. És gyakrabban használva a Mennyei Atyánk által kínált telefonvonalat.

Gyermekeimmel zárok. Emlékeztetve magamat, s talán másokat is, hogy egyszerű a kommunikáció lényege. Nem kell várni a csipogást, hanem magam is cselekedhetek, és az Úr Jézus minden nap új, friss üzenettel tölti be szívemet.

Kis telefonom van nekem,
két összetett kezem.
Mit lenn a földön mondok el,
Meváltóm hallja fenn.

Ha hívom őt, barátomat,
ő mindig válaszol, felhangzik már
HALLÓ! HALLÓ!
S a szívem hallja jól.

Csingi-lingi, csingi-ling,
szólj kis telefon,
összekulcsolom kezem,
s felhívom Jézusom.

Hívogatás a sárospataki presbiteri és gyülekezeti munkás-képzésre

D. SZABÓ DÁNIEL

Testvéri szívvel és reménységgel hívogatunk külön is erre a képzési lehetőségre minden helyről és minden korosztályból. Milyen áldásokra, történelmi gyökerekre épít ez a családi légkörben megvalósuló képzés?

Jelen van mindennek előtt a Kollégium történelmi valósága a közel félévezredes hittvallásos útjával, ragyogó korszakaival és fájdalmas üldözéseivel.

A közelmúltból őrizi a szintén nemzetünk egészét is megszólító II. világháború utáni nagy református ébredés emlékét és áldásait. Élő örökség Újszászy Kálmán, Szabó Zoltán, Koncz Sándor kollégiumi

professzorok falukutató, értékmentő, gyülekezeti-népi pasztorációjával egyetemben. Végül éppen az erőszakos bezárás váltotta ki azt a – hitvalló kerületi presbitériumokban megfogalmazott – nagy elköteleződést, melyből még ma is újból építkezni lehet és kell.

Az már napjaink teljes valósága, hogy ez az oktatási-nevelési gyakorlat határainkon kívül is rendkívül keresetté vált és így Felvidék, Kárpátalja, Királyhágómellék folyamatos rendszerességgel hívta meg a 60-100-150 fős közösségekhez a Teológiai Akadémia karát. Nagy ajándék, hogy ezek a meghívások a professzori és tanári kar elkötelezett és áldásos szolgálatával meg is valósulhattak.

Bizonyára érzi Testvérünk, hogy ez az Ön számára is Istentől elkészített gazdag képzési alkalom. Nagyon várjuk!

Az egész közösség nevében testvéri köszöntéssel!

MAGYAR PRESBITER

AZ ORSZÁGOS REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG KÖRLEVELE

Krisztus diadalútja a nagyvilágban

DR. KIS DOMOKOS DÁNIEL

Korábban már beszámoltunk Távols-Kelet magyar mártírjairól, a holland misszió orvosa, Cseszkó Gyula és felesége, Hadady Emma tragédiájáról... (*Presbiter*, 2013. 3. szám, 4-5. oldal.)

Most is egy holland református misszionárius érdekes beszámolójából idézünk, amint az a *Magyar Presbiter* 1947. évi reformációi számában olvasható.

„A magyar keresztyénség lassan tudja felvenni háború előtti kapcsolatait a világkeresztyénséggel. Amint azonban egyre több hírt kapunk arról, hogy mi történt a háborús években, s mi történt ma a nagyvilág keresztyénsége körében, úgy látjuk, Krisztus csodálatos munkát végez különösen a távoli népek körében. Erről hozott hírt hazánkba egy holland református misszionárius, aki hosszú időn át Indonéziában végzett missziói munkát.”

A cikk írója ugyan nevét nem említi, de azért nem árt, ha mi tudjuk, kiről is van szó:

Hoekendijk, Johannes Christiaan, (Garut, Jáva 1912. május 3. – New York, 1975. június 26.).

„Johann Christian Hoekendijk holland ref. lelkész, indonéziai misszionárius 1947. októberében meglátogatta feleségével együtt egyházunkat és a Magyar Református Külmissziói Szövetséget. Látogatása nemcsak a holland református egyház hozzánk szóló üdvözlését jelentette, hanem ugyanakkor az indonéziai bennszülött fiatal egyház szeretetének és hívásának a tolmácsolását is. Átla Indonézia üzent és hívott bennünket, magyar református keresztyéneket segítségül oda, hozzájuk, Krisztus uralmának szolgálatára.

A követ, Hoekendijk, maga is Indonéziában született, Jáva szigetén, Depokban, 1912-ben, atyja ott misszionárius volt.”

(Indonézia üzen. J. C. Hoekendijk a Holland Missziói Tanács főtítkára előadásai alapján összeállította: Draskóczy László. A Magyar Református Külmissziói Szövetség kiadása. Missziói füzetek 109. Bp. 1947.)

Hoekendijk két alkalommal, 1947. október 9. és 31. között és 1948. október 25-től december 5-ig tartózkodott hazánkban. És ahogy a fent idézett bevezető is utal rá, felmerült egy holland-magyar indonéziai misszió terve is, melynek szervezője magyar részről a jeles történész, Makkai László volt, Makkai Sándor

püspök és regényíró fia. Kettejük barátsága még a svájci Ökumenikus Intézet nemzetközi teológiai kurzusán kötött. Sajnos, ahogy az Gonda S. László kutatásai-ból is kiderül, a közös missziói tervet a kommunista hatalom megghiúsította.

A híradás pedig így szól:

„Keveset tudunk róla, hogy Indonézia szigetvilágában, Jávában, Borneo szigetén, s a többi kisebb szigeten Jézus Krisztus csodálatos diadalútján van. Egész népek vannak, amelyek keresztyénné lettek az elmúlt száz év alatt. Például száz évvel ezelőtt a batakok megették az első két misszionáriust, s ma 600.000 batak keresztyén van. Jávában, ahol 50.000.000 ember él, 70.000 a keresztyének száma, s mivel ezek a mohamedánok közül tértek meg, ez különösen figyelemre méltó. Jávában különösen a keresztyén nevelés terén értek el nagy munkát.” – Itt érdemes még megjegyezni, hogy a hollandok jóvoltából már 1773-ban megjelent a teljes Szentírás maláji nyelven, majd a káté és egyéb építő iratok.

„Ezek a szigetek 1942-45-ig japán megszállás alá kerültek, s a színesek és fehérek nagy faji ellentéte rettenetes erővel robbant ki. Ennek egyik jele az volt, hogy fogolytáborba vitték a fehér misszionáriusokat. Egy japán százados maga elé hívatott 12 misszionáriust, s a következő párbeszédet folytatta le velük:

– Ugye önök Krisztus követői, kinek 12 tanítványa volt?

– Igen.

– Ugye önök vallják Jézusnak azt a mondását, hogy „nem különb a tanítvány a Mesternél?”

– Úgy van.

– Milyen halállal halt meg a Mesterük?

– Kereszthalállal.

– Akkor önök se kívánnak ennél különb halált.

Forduljanak meg, ott várja önöket 12 kereszt.

A 12 misszionáriust keresztre feszítették, utánuk vagy 100-at lefejeztek ottani kivégzési mód szerint.

De a mártírok vére megerősítette az indonéz egyházakat. A bennszülöttek magukban is vezetnek az egyházaikat, nagy hűséggel, fehér misszionáriusok nélkül.”

De ha már ennyi rosszat hallottunk a japán hadsereg szörnyeteiről, halljunk végre valami kissé biztatóbbat is, szintén a holland misszionárius segítségül hívva:

„Japán ma válaszüton van. Lelkileg Japán ma ott áll, mint a magyarság István király idejében. Japán úgy érzi, hogy ha felvette a keresztyén Nyugat civilizációját, szüksége van Nyugat vallására, a keresztyénségre is. Bár Japánban csak félmillió a keresztyének száma, keresztyénségünk új lelki világosságot áraszt a japán életbe. Hatalmas mozgalom, evangelizációs munka folyik ma Japánban, amelyik célul tűzte ki, hogy pár év alatt hárommillió lelket nyerjen meg Krisztusnak. Ma pogány templomok vannak Japánban, amelyekben Jézusról tanítanak, ami pár évvel ezelőtt elképzelhetetlen volt.”

S egy másik korabeli beszámoló épp ezt támasztja alá, kiemelve Kagawa Toyohiko (1888–1960) japán keresztyén hittérítő alkalmas tevékenységét.

„Kagawa evangelizációja Japánban

1946 tavasza óta több mint 50 protestáns misszionárius ment Amerikából Japánba. Ezek nem felekezeti, hanem zárt ökumenikus alapon működnek a „Kyodan”, vagyis az „Egyesült Keresztyén (Folytatás a 15. oldalon)

10. Református Egység Napja Debrecenben

A gyökerek az 1881-es Debreceni Alkotmányozó Zsinatig nyúlnak vissza... sőt az 1561. és 1562. évek folyamán Nagyváradon, Egerben és Debrecenben tartott zsinatokig, ahol elkészült az a debrecen-egervölgyi hitvallás, amely a református egyház megszilárdulását segítette elő hazánkban. Ez az első magyarországi kálvinista (református) hitvallás. Bár ettől az időtől számítjuk református felekezetünk életét a történelmi Magyarországon, mégis egészen a XIX. század végéig az egyes egyháztestek önállóan tartották zsinataikat, nem volt egységes magyar református egyház.

Hosszú kényszerű szünet után 2009. május 22-én tartotta ismét a Magyar Református Egyház az Alkotmányozó Zsinatát. Tőkés István nyugalmazott teológiai professzor köszöntő beszédében így fogalmazott akkor:

„Az 1881. évi Debreceni Zsinaton az a »magyarországi református egyház« született meg, amely »magában foglalta a magyar – Szent Koronához tartozó országok területén lévő összes református egyházközösségeket».*

Ez a Debrecenhez kapcsolódó szervezeti egység megszűnt 1920. június 4-én, a trianoni békediktátum folytán. Azonban nem lehet eléggé nyomósítani, hogy a szünetelés csak formai történet volt, mert érdemileg a szervezeti egység – a lelkivel párosulva – épségben maradt, és folytatódott a trianoni határok ellenére is 1947. február 10-ig, vagyis a második világháborút lezáró párizsi békediktátumig, amelyet méltán nevezünk – már csak fokozott kegyetlensége miatt is – második Trianonnak... A kommunizmus fél évszázada alatt a lelki és szervezeti elszegényedés ellenére is az életben maradás csodáját művelte az őriző és megtartó Úr Krisztus.”

Ennek a tíz évvel ezelőtti eseménynek az emlékére ismét Debrecenben gyűltek össze a kárpát-medencei reformátusság képvi-

selői. Pénteken az Alkotmányozó Zsinat tartott ülést, majd este gálaműsort tekinthetett meg az ünneplő közönség. Szombaton pedig a gyülekezeti tagoktól az egyházkormányzó püspökökig sok ezren vettek részt az egész napos eseménysorozaton. Reggel istentisztelettel kezdődött a hivatalos program, majd számos szekcióban folytatódott. Ezek között szerepelt a Presbiteri Szövetség és a Nőszövetség közös rendezvénye, melyen két előadás hangzott el: dr. Kustár Zoltán, a DRHE rektora a Biblia egység fogal-

máról beszélt a Jézus Krisztusnak a szőlőtő/szőlővessző példázata alapján, Sajtos Szilárd tábori lelkész, családterapeuta pedig a házassággondozás elméletét és tapasztalatait fejtette ki. A két előadás után dr. Viczián Miklós röviden ismertette a Presbiteri Szövetség tevékenységét és céljait, majd a Nőszövetség életét bemutató filmet tekinthették meg. Végül a Magyar Református Szeretetszolgálat kért időt egy rövid bemutatóra.

Szövetségünk egy pavilonban fogadta a látogatókat, illetve kínálta kiadványait.

Délután istentisztelettel és úrvacsorai közösséggel záródott a lelki program, de utána még egészen estig folytatódott különböző helyszíneken szórakoztató műsorokkal, illetve kulturális programokkal.

Ezek az események az összetartozás felemelő alkalmai. Erre hívta fel a figyelmünket az Egységnap vezéregyje is:

Hadd tartsunk veletek, mert hallottuk, hogy veletek van az Isten! (Zak 8,23)

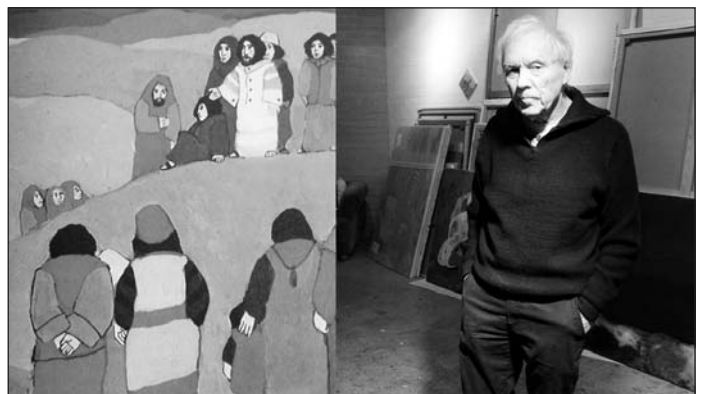
VM

* (Budapesti Zsinat 1904, Általános határozatok).

„A Biblia éltet, ez az életem”

– nyilatkozta nemrég Kees de Kort, a hollandiai gyermekbiblia illusztrátora, akinek munkáit nálunk is sokan ismerik. Napjainkra már 65 ország gyermekei, fiataljai ismerkedtek meg rendkívül jellegzetes illusztrációi segítségével a Biblia üzenetével. Műterme Észak-Hollandiában található, Bergenben, nem messze az Északi-tenger sötét-kék állandó hullámverte partszakaszától. Csendes, inspiráló, alkotásra kiválóan alkalmas holland tájon él. A valamikori hatalmas istállót alakította át de Kort műteremmé. Nagy ablakokkal, hogy áradjon, ömöljön csak be a fény. Talán ezért is annyira éles kontúruak rajzai, illusztrációi. Hatalmas vásznakon élnek itt figurái, a bibliai jelenetek szereplőivel. Az egyik könyvszekrényben nem csak illusztrált Bibliáinak 65 országban (nálunk is) megjelent példányait szemlélheti a tekintetünk, hanem a mesteréről, Vincent van Gogh-ról szóló bőséges irodalmat is. És újabb teológiai szakirodalom is bőven található a regálokon. Mint Hollandiában sokan, önkéntes, amatőr teológus ő is. 1956–1962 között a utrechti és az amszterdami művészeti akadémiákon tanult. Munkáiból sokfelé rendeztek kiállításokat: Amszterdamban, Bolognában, Den Haag-ban, a francia Laniunban, Frank-

furtban, Nürnbergben és sok német városban, bergeni református gyülekezetében. Vallja: Művész vagyok, festek más dolgokat is, de a Biblia az életem közepe, tengelye. 84 éves vagyok, még mindig naponta festek, illusztrálok. Ez éltet, a Biblia az életem. (drbl)

Presbiteri konferencia a Cenk alatti városban

A Brassói Református Egyházmegye Presbiteri Szövetsége június 22-én tartotta idei konferenciáját a Cenk alatti városban. A vendéglátó egyházközség a Brassó II. Újváros Református Templom volt. Ez úton is köszönjük a kedves fogadtatást.

A rendezvény kezdetén Igét hirdetett *Magyari János* brassói lelkész. Pál apostol efézusiakhoz intézett szavait olvasta fel az Apostolok Cselekedetei 20. részének 28. verséből: „Viseljetek gondot tehát magatokra és az egész nyájra, amelynek őrizőjévé tett titeket a Szentlélek, hogy legeltessétek az Isten egyházát, amelyet tulajdon vérével szerzett” (1Pét 2,5). Minden egyházi szolgának először magáról és a maga családjáról kell gondot viselnie, majd az egész nyájra kell figyeljen, sugallja az Ige. Ugyanakkor azt is üzeni, hogy bár látszólag emberek választották meg a presbitereket, abban Isten akarata érvényesült. A Szentlélek munkálkodott. Az igehirdetés alapigéje: „ti magatok is, mint élő kövek épüljétek fel lelki házzá, szent papsággá, hogy lelki áldozatokat ajánljatok fel, amelyek kedvesek Istennek Jézus Krisztus által”.

Igehirdetés után *Bálint László* parókus lelkész Brassó II. Újváros Református Egyházközség történetét ismertette röviden, majd így szólt a jelenlévő lelkészekhez és presbiterekhez: „Legyen gondod rá, hogy betöltsed azt a szolgálatot, amelyet átvettél az Úrbán!” (Kol 4,17).

Miklósi Csaba esperes ünnepi köszöntőjében kiemelte: „Akiket Isten Lelke vezérel, azok Isten fiai!” (Róm 8,14), majd Isten gazdag áldását kérte a szolgálattevők életére.

Pályi József, az Erdélyi Református Egyházkerület Presbiteri Szövetségének elnöke felszólalásában a presbiteri eskütel komolyságára hívta fel a figyelmet. „Egy életen át magunkkal kell vinni az esküt. A presbitereknek elhivatásuk van” – hangsúlyozta az elnök.

A Brassói Református Egyházmegye Presbiteri Szövetségének nevében *Vass Vince Ferenc* elnök köszöntötte a szerteágazó egyházmegye különböző helységeiből érkezett szolgálattevőket, és külön

megköszönte a rendezvény szervezését, az együttműködést *Nagy Éva* alelnöknek és *Kozma Károly* titkárnak, valamint a vendéglátó gyülekezetnek.

A köszöntők után nagyon érdekes és hasznos előadásokat hallhatunk a konferencia résztvevői.

Dr. TÓTH JÁNOS magyarországi főorvos, IMÁDSÁGOS FELELŐSSÉG A PRESBITERI SZOLGÁLATBAN címmel tartott különleges előadást, hangsúlyozva a presbiteri szolgálat alapjait és felelőségét, valamint az ima szerepét. Szó volt az ima és a tudomány kapcsolatáról, az imádság pszichológiai hatásáról. A Békés megyei társszer-

vezet elnöke vezetőségi munkatársaival együtt képviselte Brassóban a Békési Presbiteri Szövetséget.

Juhász Márton, a Magyar Református Szeretetszolgálat ügyvezető igazgatója A MAGYAR REFORMÁTUS SZERETETSSZOLGÁLAT MŰKÖDÉSÉRŐL valamint EGY SZÍRIAI MISSZIÓRÓL tájékoztatta az egybegyűlteket. „Nem segélyszervezetről, hanem szeretetszolgálatról van szó” – hangsúlyozta az ügyvezető igazgató. A Szeretetszolgálat jelszava: „Reményt adunk.”

Kávészünet után közgyűlés következett, majd együttes ebéd és beszélgetések, kora délután pedig elbúcsúzás és hazautazás, a mielőbbi vizontlátás reményében.

Dr. Nagy Éva

gondnok – Calvineum, Bukarest és
alelnök – Brassói Református Egyházmegye Presbiteri Szövetsége

Jövőbeni tervek

Megújult az Erdélyi Református Presbiteri Szövetség Brassó Egyházmegyei Szervezetének tevékenysége

Az EREPSZ Brassó Egyházmegyei Szervezete érdemi megújuláson esett át 2018 őszén, mikor presbiteri továbbképzővel egybekötött tisztújító közgyűlésen, az alapokat elhelyező vezetőségi csapat átadta a stafétabotot a jelenlegi munkatársaknak. A nagy kiterjedésű egyházmegye mindhárom régióját képviselő elnökség – apostoli szóhasználatlal élve – futását csak most kezdte el, habár december elején a marosvásárhelyi évszázadi közgyűlésen már közös erővel járult hozzá a munkálatokhoz, ezt követően pedig a Presbiteri Szövetség Statútumának módosítása érdekében tett javaslatokat. Az egyházkerületi szövetség által Parajdon szervezett, 2018-as téli táborban résztvevő munkatársak célként tűzték ki a földrajzilag oly szétszórta, nagy részben szóránközségekből álló terület lefedését, a kapcsolati szálak megerősítését, vagy szükség szerint kialakítását, körzeti továbbképzők, konferenciák megszervezését, amelyek úgymond házhoz szállítják a „nagy református világtól” elszigetelt presbiterek, gyülekezetek számára a lelki kenyeret, az összetartozás érzését, valamint a presbiteri tisztség gyakorlására szükséges tudnivalókat. *Dr. Nagy Éva* alelnök

személyében most a Kárpátokon kívüli területek is képviseletet nyertek a szervezet elnökségében. A bukaresti Calvineum gondnoka rendkívüli ismerettel és tapasztalattal rendelkezik a havasalföldi református gyülekezetek vonatkozásában, ugyanakkor, mintegy utazó apostolként, rendszeres előadója, résztvevője számos erdélyi egyházi eseménynek is. Medgyes környékének lefedését *Katona Ferenc*, az erzsébetvárosi egyházközség gondnoka biztosítja, Brassó körzetéről a városi gyülekezetek presbitereként *Kozma Károly* titkár, valamint *Szász Ernő* vezetőségi munkatárs gondoskodik. *Vass Vince Ferenc* elnök, az előző csapat titkára, oly szolgatársi közösségben gondolkodik, amelyben a Lélek adja az indítást, a motivációt, a lendületet és az energiát, hogy mindannyian egyenértékű eszközként, az Úr minden fegyverével ellátott küldötteként működünk egyházmegyénk presbiterének javára, Isten dicsőségére.

Vass Vince Ferenc

elnök – Brassói Református Egyházmegye Presbiteri Szövetsége

Presbiterképzés Sárospatakon

2019. június 29-én a Sárospataki Református Templomban került sor a Sárospataki Református Teológiai Akadémia (SRTA) évzárójára. A Presbiteri Szövetség képviselőjében az ünnepségen jelen volt *D. Szabó Dániel* és *Váczai Gábor*.

Az igehirdetés szolgálatát *Szűcs Endre* lelkipásztor, a Tiszáninnyi Református Egyházkerület püspöki főtanácsosa végezte. Ezt követően az ünnepi közgyűlésen az Akadémia rektora értékelte az intézmény 2018/19-es tanévét. Oklevelüket átvették a végzős lelkész szakos hallgatók, a hitoktatók, a református programszervezők, a lelkipásztor munkatárs és a Népfőiskola presbiterképzés programjának résztvevői.

Éz utóbbi csoport tagjai a havi rendszerességgel tartott kétnapos képzés során bibliaismeretet (*dr. Fodor Ferenc* és *dr. Enghy Sándor*),

hitvallásismeretet (*dr. Füst-Molnár Szilveszter*), egyháztörténetet (*dr. Dienes Dénes*), egyházjogot (*dr. Szathmáry Béla*), egyházi éneket, gyakorlati teológiát (*Pásztor Gyula*) tanultunk. Megismerkedtünk a Népfőiskola történetével (*Laczkó Gabriella*), az alapítóknak, Szabó Zoltánnak és Újszászi Kálmánnak az 1920-as években elindított falukutató munkájával. Hallhattunk arról, hogy a *faluszemináriumok* során a pataki teológusok előadásaikkal gazdagították a falu hallgatóságát, majd az ebből kinövő Népfőiskola szervezői a téli időszakban hívogatták a Kollégiumban tartott előadásokra a református fiatalokat a Teológia 1951-es bezárásáig. Hálásak vagyunk *Dr. Szabó Dániel* testvérünknek, aki minden foglalkozáson házigazdaként vett körül bennünket. Sokat tanultunk tőle a világmiszió és a belmisszió múltjáról, jelenéről, különös tekintettel is a Presbiteri Szövetség kárpát-medencei szolgálatáról, valamint az elszakított területek egyházmegyéinek helyzetéről és a cigánymiszióról.

A pataki Teológia újraindulása után (1991) Szabó Dániel főgondnok kezdeményezte a presbiterképzés megszervezését. Napjainkban ezt a képzést igénylik az elszakított országrészek gyülekezetei, presbiterei is. Így került sor Szatmárnémetiben, Nagykárolyban, Koltón, Beregszászban, Nagyváradon a Sárospataki Teológia tanárai által tartott tanfolyamokra.

Harmincöt diáktársam nevében hálát adok Istennek és megköszönöm tanárainknak a minket lelkieken gazdagító előadásokat.

Pándy-Szekeres Anna
tanárnő, Sárospatak

Csongrádi presbiterek együtt a II. Helvét Hitvallás tanulmányozásában

Január végén, amikor már megközelítő pontossággal lehetett látni az év egyházmegyei eseményeinek dátumát – *Juhász András* esperes úrral egyetértésben –, a fennmaradó „lyukakba” elhelyeztük a Presbiteri Szövetség „igényeit”: a három képzési alkalmunkat. Így került sor a tanévzáró ünnepségek és a beinduló hóhullám közepette a kiszombori összejövetelünkre. A már korábban eltervezett előadás-sorozataink aktuális témái a Második Helvét Hitvallás és a sola gratia reformátori alapelv voltak.

A nyitó áhítatot *Matosné Bokor Anikó*, a Kiszombor-Marosleli Református Missziói Egyházközösség lelkésze tartotta (Luk 15,11-32).

A tékozló fiú történetében mi vagyunk az idősebb testvér, mi érezzük úgy, hogy nekünk járnak azok a javak, amit az eltévelyedett fiú megkapott. Amikor az örvendező atya kijelenti neki, hogy „mindenem a tiéd!”, akkor az nekünk is szól: a mi bűneink is ki vannak fizetve, mi is örökösök vagyunk –, nem az érdemeink miatt, hanem kegyelemből.

E ráhangolás után kezdtük el *dr. Czagány Gábor* egyetemi lelkész segítségével a Második Helvét Hitvallás tanulmányozását: mit mond a III-VI. fejezet Istenről? Mindenekelőtt az egyistenhívó keresztyénnek azt a látszólagos ellentmondást kell megértenie, hogy olyan Istenünk van, aki három személyben létezik, akinek három megjelenési

formája van. Isten – Atya felettünk, Krisztus mellettünk és Szentlélek bennünk. A Szentháromság megélésének történetében érdekes jelenség, hogy a 19. századi lelkészek prédikációiban jobbra az Atyához fordultak, a mai igehirdetésekből viszont Jézus Krisztus által van közel hozzánk Isten. – Még ha jószándékúan is, nagy kísértés volt régen is (Biblia pauperum) és most is (a vizualitás megnövekedett szerepe miatt) Isten/Jézus kiábrázolása. Ha nem akarunk bálványimádók lenni, nem ábrázolhatjuk Isten. Az Ő helyét nem veheti át senki és semmi –, mert Ő az egyetlen Isten, egyedül Őt imádjuk (hála), egyedül Őt hívjuk segítségül (kérés). Mi, protestánsok el-

vetjük a szentek kultuszát, úgy tartjuk, hogy Isten Jézus Krisztuson keresztül közvetlenül megszólítható. – Isten gondviselő: hatalma van a természetén és a lelkünkön. Mindig odafordulhatunk Hozzá, de nem élhetünk vissza az isteni gondviseléssel (hanyagságunkban nem számíthatunk az Ő szeretetére).

Már az előző témánkat is a reformáció 500. évfordulója indította el, az öt sola tanulmányozását szintén ekkor helyeztük képzésünk középpontjába. Ezen az alkalmon jutottunk el a sola gratia-hoz. *Lovász Adrienn* Szeged-Kálvin téri beosztott lelkész előadásában élvezhettük a szigorúan bibliai alapú reformátori elv kibontását: „Hiszen kegyelemből van üdvösségetek hit által, és ez nem

A kétszárnyú ajtó

Interjú Veres Sándorral, a Dunamelléki Egyházkerület főgondnokával (1.)

KÉRDEZŐ: KELEMENNÉ FARKAS MÁRTA

– A *reformatus.hu* azt a rövid hírt közölte tavaly szeptember 19-én, hogy Veres Sándor világi főjegyzőt választották a Dunamelléki Református Egyházkerület új főgondnokának. Az időközi választásra a korábbi főgondnok, Tőkéczi László halála miatt került sor. Mivel nem vagyok biztos benne, hogy olvasóink mind tisztán látják, mit fed ez a két elnevezés: főjegyző és főgondnok, először

arra a kérdésre kérek választ, hogy mi a feladata a főjegyzőnek, illetve mi a főgondnoknak.

– Mindig az első tisztségre választunk. A főjegyző feladata a főgondnok munkájának segítése, tehát azt a szolgálatot látja el, amellyel a főgondnok megbízza, illetve ha akadályozva van, akkor helyettesíti. Ugyanez vonatkozik a püspök-lelkészi főjegyző viszonyra. Az egyházkerületi főgondnok feladata pedig nem több és nem kevesebb, mint amit az ApCsel 20,28-ban olvashatunk: „Viseljetek gondot tehát magatokra és az egész nyájra, amelynek őrizőjévé tett titeket a Szentlélek!” Ebből is következik, hogy én is tagja vagyok annak az egyháznak, amelynek küldetése az evangélium hirdetése, felelősége, hogy láthatóan, érthetően és érezhetően jelen legyen a világban. Tagja vagyok egy úrvacsorai közösségben együtt lévő gyülekezetnek (egyházközségnek) és felelős választott tisztségviselője vagyok az Egyházkerületnek. Feladatom a Szentírás és Hitvallásaink ismeretében a Zsinat és az egyházkerületi közgyűlések által meghatározott rendben az egyház mindennapi életéhez szükséges szolgálatok, munkák elvégzése. Ilyen alapfeladat a püspök társaként az egyházmegyékkel és az egyes gyülekezetekkel való munkakapcsolat, az esperesek és a bizottságok

munkájának segítése. Egyházkerületünknek ma nyolc egyházmegyéje van.

– Ön villamosmérnök. Hogyan viszonyul a küldetése a pályájához?

– Sokan úgy gondolják, hogy a lelkészi oldal viszi a lelkieket, a világiak az anyagiakat. Ez félreértés. A lelkésznek is rá kell látnia az anyagiakra, mint ahogy a presbiter is akkor lehet elhívott szolgálta, ha biztos egyházi ismeretekkel rendelkezik. Sajnos, némelyekben az a tévképzet is él, hogy a presbiternek csak az egyházközség javairól vagy egyéb anyagi természetű dolgairól kell megfelelő tájékozottsággal rendelkeznie. Így van ez azzal kapcsolatban is, hogy bár a lelkészt mi választjuk (nevezzük ezt külső elhívásnak), de ott van az

Istentől indított belső elhívás. Tehát téves azt gondolni, hogy a presbiternél csak külső elhívás – például a gyülekezeti szavazás – a döntő. Nem. Ahhoz, hogy híven tudjuk végezni vállalt küldetésünket, belülről is felkészültnek kell lennünk. Erre Isten Szentleke tesz alkalmassá. Ugyanakkor azt is látnunk kell, hogy a tiszteséggel elvégzett gazdasági, műszaki munka elősegíti, hogy egyházunk épületeiben, külső-belső tereiben vonzó legyen.

– Köszönöm ezt a világos beszédet. Ezek után kérem, Főgondnok Úr vázolja fel, hogyan lett Önből főgondnok!

– A legkisebb egység a gyülekezet, ott tudják-látják, milyenek vagyunk. Ott választanak először presbitereket. Utána jöhet az egyházmegyeyei és az egyházkerületi szint. Én húsz év alatt vé-

gigjártam ezt az utat. Világi főjegyzőből Dr. Tőkéczi László után – aki sok szempontból a példaképem – lettem főgondnok. Ismert közíróként, történészként, magas egyházi tisztségviselőként nem kímélte magát, és egyre csak járta az országot. Elment a 10-20 fős kis gyülekezetekbe, apró falvakba is, hogy elvigye az igazságot, az evangéliumot, a tiszta beszédet...

(Folytatás a következő számban)

Csongrádi presbiterek

tőletek van: Isten ajándéka; nem cselekedetekért, hogy senki se dicsekedjék” (Ef 2,8-9). E tétel egyik legfontosabb mondanivalója, hogy a kegyelmet nem lehet kiérdemelni. Mi a kegyelem? Üdvösségünk alapja, ingyen ajándék, amely kirekeszti az érdem, a feltétel lehetőségét. A kegyelem Isten jóságáról szól és nem rólunk. Bűnösök va-

gyunk, de Isten nem hagyott minket egyedül. Nem a halálunkat akarja, hanem az öröklétünket. Az előadó ó- és újszövetségi példák sorával tekintette át a kegyelem/„jóindulat” megnyilatkozását a Bibliában, levonva azt a tanulságot, hogy boldog az, akit Isten megszabadít a bűntől, és igazzá teszi azt, aki Jézusban hisz. Ennek az ingyen kegyelemnek kell hívő életünk alapjának lennie, mint ahogyan Pál is kérte: „úgy éljete, mint akik nem hiába kapták Isten kegyelmét” (2Kor 6,1).

Az első előadás logikus felépítésével és így követhetőségével érdemelte ki a hallgatóság figyelmét, a második evangélikációs hevületével nyugtázta le mindenkit. Mindkét előadást beszélgetés követte, melyeknek az idő rövidsége miatt nem tudtunk a végére érni.

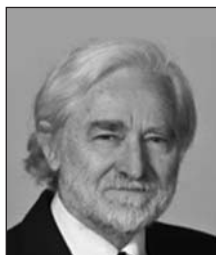
Imaközösségben zártuk a képzésünket. Hálát adtunk Istennek az alkalomért, és segítségét kértük, hogy legyen erőnk tettekké váltani az itt tanultakat.

A kiszombori testvéreknek hálásan köszönjük a befogadást, a szeretetvendégséget és pincéjük hűvösségét.

Dr. Nemes Gábor

Szép rend

Közös Zsinatunk Alkotmánya

DR. HARDY F. GÁBOR

„Adj azért a te szolgálóknak engedelmes szívet, hogy tudja kormányozni népedet, különbséget téve a jó és gonosz között. Ki tudná különben kormányozni a te nagy népedet?” (1Kir 3,9)

Szép rendünk adminisztratív háttérének legfőbb eleme az egyházunk Alkotmánya. Alkotmányunk, mely minden további törvényünk alapja. Váza és alapja, akárcsak Noé Bárkája, ki megépítette előbb a vázat, hogy azután ki-, majd betölthesse tartalommal.

Alkotmányunkat, mint ahogyan valamennyi törvényünket is, a Magyar Református Egyház és a hozzá csatlakozó részegyházak zsinati közössége, az ún. Közös Zsinat fogadja el.

Alkotmányunk kimondja, hogy „Egyedüli fejének az Úr Jézus Krisztust vallja, s a teljes Szentírás alapján hite kifejezőjéül az Apostoli Hitvallást, a II. Helvét Hitvallást (1566) és a Heidelbergi Kátét (1563) fogadja el.”

Ezen törvényünk hatálya kiterjed a Kárpát-medencében lévő magyar református egyházakra, valamint mindazon magyar református egyházakra, melyek alkotmányunkat ratifikálták, s ezzel magukra nézve kötelezőnek elfogadták. A Közös Zsinat által elfogadott alkotmány a magyar reformátusok előtt lebontotta az adminisztratív határokat.

Egyháztagság: A Magyar Református Egyház tagjai mindazok, akik a keresztség sákramentumában részesültek, és egyházunkhoz tartozónak vallják magukat, éljenek bárhol a földön.

Teljes jogú egyháztag az, aki konfirmációs fogadalmat tett, egyházunk hitvallásai és törvényei szerint él, az egyház anyagi terheinek hordozásában részt vállal, és valamelyik egyházköztségnek nyilvántartásában szerepel.

Egyházunk szervezeti egységei önkormányzatisággal rendelkeznek. Ez jelenti többek között azt, hogy szervezetét, működését korlátok között ugyan, de mégiscsak maga határozza meg, alapíthat oktatási-, egyéb intézményt, az egyházköztség megválaszthatja lelkészét, önállóan gazdálkodik stb. Az önkormányzatiság a felettes hatóságok által részben korlátozott.

Szervezeti egységek: egyházköztség, egyházmegye, egyházkerület, országos egyház.

Az **egyházköztség** a gyülekezet, „ahol annak tagjai Isten Szentlelkének segedelme által meghallgatják és befogadják az evangéliumot, és annak engedelmeskednek.” Élén a lelkész áll és az egyházközséگی gondnok.

Az **egyházmegyét** az esperes vezeti, fogja össze. Feladata a területén működő egyházközségek kormányzása, felügyelete, közigazgatása és részben a fegyelmezése is. E szinten működnek az első fokú egyházi bíróságok.

Az **egyházkerületet** a püspök vezeti, és fogja össze a közös teendőket. Feladata a területén működő egyházmegyék kormányzása, felügyelete, közigazgatása és részben a fegyelmezése is. E szinten működnek a második fokú egyházi bíróságok.

Az egyházkerület feladata még a lelkész-képzés és a lelkészszentelés is.

Az egyházmegye és egyházkerület egyben a közös hitéleti, missziói, oktatási, diakóniai feladatok megvalósítására szervezett közösség.

„Az országos egyház a Magyar Református Egyháznak a működés helye szerint állami nyilvántartásba vett részegyháza.” Azért részegyház, mert a Közös Zsinatunk tagjai nemcsak a határainkon belül létező magyar református egyházak.

Zsinatunk a csatlakozó részegyházak zsinati közössége, mely hivatott az alkotmányunkat, törvényeinket megalkotni, elfogadni és melyet a *Generális Konvent* hív össze. A Zsinat tagjai a részegyházak püspökei és főgondnoki, valamint meghatározott számban delegált vagy választott lelkészek és presbiterek egyenlő arányban. Látható tehát, hogy az egyébként 120 tagú Zsinatban azonos számban van egyházi és világi képviselő.

A Közös Zsinatban a Magyarországi Református Egyháznak 60, a Romániai Református Egyháznak 30, az Amerikai Magyar Református Egyháznak 2, a Szlovákiai Református Keresztyén Egyháznak 10, a Kárpátaljai Református Egyháznak 8, a Szerbiai Református Keresztyén Egyháznak 6, a Horvátországi Református Keresztyén Kálvini Egyháznak 2 és a Szlovéniai Református Keresztyén Egyháznak 2 képviselője van.

A *Generális Konvent* tagjai a Kárpát-medencei Református Egyházak hivatalban lévő esperesei és gondnoki, püspökei és főgondnoki. Feladata a

törvények, az alkotmány előkészítése, közös ügyek koordinálása. A Konvent ügyvivő testülete az Elnökség, melynek tagjai a hivatalban lévő püspökök és főgondnokok.

E szervezeti felépítés után nézzük azok résztvevőit, az *egyházi szolgálókat*. Kik ők: „a lelkészek, a presbiterek, a diakónusok, a tanítók, kántorok, és más tisztségviselők”. A lelkészek, diakónusok, tanítók és kántorok tisztsége képesítéshez kötött. A presbitéré nem, de ő is egész életében tanulja a szolgálatot.

Lelkész az lehet, aki református teológus-lelkész szakon szerzett diplomát, majd teljesített a lelkészképesítő vizsgán és őt valamelyik egyházkerületünk lelkésznek felszentelte.

„A *presbiterek* az egyházközség lelki és anyagi javainak sáfárai”, az egyházközség teljes jogú tagjai közül választhatóak.

És végezetül, az egyházfegyelmezés az egyházi bíróságok hatásköre.

* * *

Befejezésül pedig szépen kérem mindazok megértését, kik úgy látják, hogy e rövid, tömör, s mégis oly sok információt tartalmazó összefoglalóm bizony kicsit nehezen emészthető első olvasatra. Kérem őket, olvassák el ismét, s látni fogják, hogy egyházunk szervezeti felépítése és működése mily egyszerű, érthető, logikus. Kelltt e sok-sok információ átadása ahhoz, hogy lássuk világosan a vázat, s majd azután a további ismertetőkben tudjuk hová tenni az egyes fogalmakat, ismereteket.

Gondolatok a kenyérbeszédéről

(Folytatás a 2. oldalról)

kenyeret testté, és nem fedjük be a kenyér és bor alakjával. Mert mindez nem szükséges a szentség érvényességéhez...” (A keresztyén vallás summája 8.8.). És ez nem véletlen, hiszen a hit fontosságát és szerepét Jézus is hangsúlyozza, amikor ezt mondja: „...aki látja a Fiút, és hisz benne...” (40. vers), a 47. versben pedig így folytatja: „...aki hisz, annak örök élete van”.

A történetből egyértelműen láthatjuk az emberi motivációk – *ettek és jóllaktak* –, a felszínes vallásos és betanult berögződések, hagyomány-élmények – *atyáink a mannát ették* –, és az empirikus reakciók – *ismerjük apját és anyját* – sorát. Ilyen volt, és az ember ilyen ma is. Mindemellett azt is láthatjuk, hogy a korábbiól eltérő új helyzet állt elő. És ez az, ami létrehozza a negatív konfrontálódást, tudniillik nem a saját ömberükkel, hanem Jézussal kerülnek összeütközésbe. Természetesen mindez annak következménye, hogy Urunk az igazsághoz ragaszkodva olyan információt közöl velük, amely meghalad minden emberi gondolatot. Történelmi példával illusztrál, érvel, beszél az Atya háttér munkájáról és önmagáról, megváltó haláláról és a hit szerepéről. S az egészben éppen az a drámai, ahogy egyre jobban nyilvánvalóvá válik az *emberi, a túlságosan is, a nagyon is emberi* – Nietzsche szavaival élve –, és az isteni pálya párhuzamosága, egymásmellettsége, és egymásmelletti érintetlen elhaladása. A két párhuzamos vonal látszólag ugyan közel van egymáshoz, olyanmódra, hogy hallótávolságban vannak egymással, ám a tömeg ugyanazon a pályán halad tovább, amelyen érkezett. És ez valóban tragédia.

Jézus azt mondja: Kenyeret kerestek, kenyeret akartok? Itt vagyok. „*Én vagyok az élet kenyere*”. Ebben a rövid metaforában három, egymástól jól elkülöníthető alkotóelemet láthatunk. Az első, az *én*, nyilvánvalóan Jézus, mivel Ő mondja. Ezzel magától értetődően elválaszthatatlan kapcsolatban van a *vagyok* létige, ez azonban túl mutat önmagán, hiszen ezzel kapcsolódik a másik két elemhez, amelyekkel jelezni kívánja, hogy micsoda, azaz az üzenet megértése érdekében átvitt értelemben még tárgyiasítani is képes önmagát. Itt történik a metaforikus önbeazonosítás: *vagyok az élet kenyere*. Ha

csupán a második elemet fűzzük a konkrét személyhez, Jézushoz, akkor megkapjuk a jól ismert igevers egy részét: *Én vagyok az élet* (Jn 14,6). Itt az élet – *zóé* – a halál tökéletes elmentéteként jelenik meg, melynek kizárólagos alapja Isten, éppen ezért magasabb rendű. A szöveg teljesebb megértése érdekében fontos hangsúlyozni, hogy a *zóét* ennek megfelelően kell értelmezni a nálunk gyakrabban használt jelentéstől eltérően az *élet* kifejezéseként. Tehát több ez, mint biológiai élet, Jézus ezért beszél a 40. versben az örök életéről, ahol ugyancsak a *zóé* található. A harmadik elem a kenyér, az élet közlésének szimbolikus tárgya, amely a maga valóságosságával fejezi ki a metafizikai befogadhatóságát, s azt a mennyei perspektívát, amelyet a jelek közvetítése által érzékelhetünk. Amikor azonban Jézus azt mondja, hogy „*Én vagyok az élet kenyere*”, akkor nemcsak önmagát határozza meg, de egyúttal minden mást megsemmisít, ami az üdvös örökélet útjába állna. Ugyanakkor mellőz minden teológiai elvontságot, és a maga naturalizmusával a Koponya-hegyre ránt vissza: „...*az a kenyér, amelyet én adok oda a világ életéért, az az én testem*” (51b.). Így jutunk el a kapernaumi történetről a *Via Dolorosa*n át a Golgotáig. Így tárul föl a még bűneiben lévő ember belső keresztmetszete és Jézus személye és valósága.

Ez a kenyér kell nekünk? Ez az *élet kenyere*? Ez a közösség-kenyér, hogy mi öbenne, Ő pedig mibennünk legyen (56. vers)? Ezt akarjuk? Vagy beérjük mi is a *mannával*, mint múltat őrző vallásos hivatkozási alappal? A *mannával*, amely csupán biológiai életet ad? Jézus tőlünk is kérdezi: „*Vájon ti is el akartok menni*” (67. vers)? Netán még meg sem érkezünk? Mielőtt beállunk az úrvacsorai sorba, folytassuk a magunkra szabott kérdésekkel! És ne menjünk tovább válaszadás nélkül!

„A PRESBITER KÉRDEZ... VÁLASZOL”

Dr. Szilágyi Sándor új rovata

Bármelyik presbiter testvérünkben felmerül olyan kérdés, amelyre szégyell bibliáorán rákérdezni, vagy lelkésztől nem kap választ, felteheti kérdését szerkesztőségünknek, amely teológiai szaktekintélyek segítségével igyekszik választ adni.

* * *

Talányos Ige: „*Ne vess másik növényt a szőlő közé, különben az elvetett mag is, meg a szőlő termése is mindenestül a szentély tulajdona lesz*” (5Móz 22,9). Kérdés: Hogyan lehet egy elvetett mag (amely feltehetően kikel) a „szentély”-é? Mit kell a szentélyen érteni?

Dr. Szűcs Ferenc ny. teológiai professzor válaszol:

A kérdéses bibliai helyre nincsenek egyértelműen biztos válaszok a magyarázatok közt, de a legvalószínűbb, hogy az Ószövetség óvott minden olyan keveredéstől, amely akár genetikai úton jön létre (pl. ló és szamár keresztezése – miután itt be is fejeződik az élet további folytatása), akár a pogány világból ismert nembeli megtévesztések (22,7), akár egy tiszta és tisztátalan állat (ökör-szamár 10.v.) egy

közös igába fogása. (Egyébként innen idézi Pál is a „felemás igát” 2Kor 6,14). Ebbe a sorba tartozhatott a szőlőnek, mint megkülönböztetetten tisztelt növénynek a védelme is. Fügefát lehetett közé ültetni, de az egyéb egynyári növény olyan „rangon aluli házasság” lehetett, mint a gyapjúból és lenből szőtt ruha (11.v.). Lehet, hogy ez utóbbinak is volt pogány kánaanita gyakorlata, amitől Izraelnek el kellett határolódnia, akárcsak a „tisztátalan állatok evésétől”. Ez pl. a fogságban megkülönböztető hitvallási kérdéssé is vált, lásd Dán 1,8-16. Az említett esetben is a megkülönböztetésen van a hangsúly, éppúgy, mint a természeti, ill. viselkedésbeli határok tiszteltetésben tartásánál. De a szankció jellege mutatja, hogy az ilyen törvényszegésért nem súlyosabb büntetés járt, csak a szőlő és az egyéb vetemény termés beszolgáltatása a templomi ajándékok közé, ami azért komoly figyelmeztetés volt. Ha bibliaórai, vagy igehirdetési textusként kellene erről szólnom (nem igazán hallottam erről még prédikációt!), akkor a Pál által idézett nyomon indulnék el, aki rabbinusi bölcsességgel látta meg ezen Igék egyikében azt a veszélyt, amely az össze nem illő dolgok keveredéséből, együttéléséből következik a keresztyének életében is.

Tántoríthatatlanul hitt az evangélium erejében Pap László (1937–1999)

MARGIT ISTVÁN

Ha bárki is kételkedne Isten mentő szere-
tetében és kétségbe vonná, hogy létezik
kegyelmi kiválasztás, annak feltétlenül
meg kell ismernie Pap László életútját.
Minden adott volt számára, hogy fényes
karriert fusson be, ám a körülmények
szorításában egy „kicsit” másként alakult
a sorsa. Mondhatnánk, hogy olyan korban

született, amely nem kedvezett számára. Mintha folyamatosan
egy aknamezón kellett volna sétálnia. Vélhetően ezért is érték őt
sorozatos kudarcok. És ha lehet ilyet mondani: ő maga is „rátett
egy-egy lapáttal”. Szinte visszafordíthatatlanul rohant a szakadék
felé, amikor Isten megkönyörült rajta, utána nyúlt és megmentet-
te. „Meggzólalt az angyal, és azt mondta az előtte állóknak: Vé-
gyétek le róla a szennyes ruhákat! Majd azt mondta neki: László!
Levettem rólad álnokságodat, és ünnepi ruhába öltöztetek té-
ged!” (Zakariás 3,4). A próféta szavai hirtelen valósággá lettek
számára.

A vidéki lelkipásztor, aki megkeseredett a szolgálatban, aki
harcban állt az egész világgal és emiatt mintegy önpusztító sorsra
ítélte magát, hirtelen szembe találkozott az élő Istennel. És ennek
a találkozásnak az lett az eredménye, hogy egy csapásra minden
megváltozott körülötte. Amint egyik alkalommal elmondta: hű-
séges szolgálja lett annak az Úrnak, akinek eddig csupán hitvány
bérese volt. A hátralevő éveiben olyan elemi erővel kezdte el hir-
detni Krisztus szabadító evangéliumát, hogy annak képtelenség
volt ellenállni.

Lelkészcsaládban született Budapesten, 1937. szeptember 7-én.
Édesapja, Pap László teológiai professzor volt, a Budapesti Re-
formátus Teológiai Akadémia dékánja, a dunamelléki egyházke-
rület főjegyzője, gyűjteményi igazgató, a teológus diákok nép-
szerű Séfje, akit az 1956-os szerepvállalása miatt valamennyi
tisztségétől megfosztottak és vidékre száműzték.

A fiatal Pap László iskoláit Nagykovácsoson, Sárospatakon és a
fővárosban végezte, ez utóbbi helyen szerzett érettségét. Az or-
vostudományi egyetemre már klerikális származása miatt nem
vették fel, mint ahogy az angol-magyar szakra sem. A Rókus
Kórházba szegődött el, műtősegédként vészelte át a forradalmat.
Ennek borzadalmi mély nyomot hagytak a lelkében, itt nyúlt
először pohár után. Majd egyre gyakrabban...

Jelentkezett a Budapesti Református Teológiai Akadémiára,
ahova végül felvették és 1962-ben lelkészi oklevelet szerzett. Se-
gédlelkészi kihelyezést azonban nem kapott. A szolgalelkű egy-
házvezetés, amely édesapját megnyomorította, őt sem kímélte.
Világi állást vállalt a Hajtómű és Felvonógyárban. Amikor 1965-
ben valamelyest enyhült a szorítás, Peröcsénybe rendelték ki káp-
lánnak. Innen a következő esztendőben Szentmártonkátára he-
lyezték át, az áldott emlékü Vízi István mellé. Három év múlva
a közeli Örkénybe került előbb helyettes lelkésznek, majd rendes
lelkipásztornak.

A személyét ért támadásokat és megaláztatásokat nehezen hor-
dozta el, sok keserűség halmozódott fel benne. Pedig felesége,
Tasnádi Erzsébet, akit a teológián ismert meg, és akit szintén sok
hátrátétel ért, hűséges szeretettel állt mellette. Amikor úgy tűnt,
hogy összecsapnak feje fölé a hullámok, elkerült egy biatorbá-
gyi evangelizációs hétre. Isten Igéje pedig elvégezte benne a
munkáját, élete gyökeresen megváltozott. Lelkileg-testileg meg-
újult, egészen más emberré lett.

Belevetette magát az lelki szolgálatba, végigjárta az országot,
de eljutott Erdélybe, Kárpátaljára, Felvidékre és a Délvidékre is.
Hidat próbált építeni az egymástól elszakadt anyaországi és a ha-
táron túl élő reformátusok között. Részt vállalt a Református
Iszákosmentő Misszió munkájában, ott volt a Biblia Szövetség
alapítói között, de több közegyházi tisztséget is viselt.

Miután 1988-ban Pomázra hívták át lelkipásztornak, kevesebb
ideje maradt a külső szolgálatokra. Tizenegy esztendőt töltött itt,
áldott időszak volt ez az életében. Alig múlt el hatvan éves, ami-
kor súlyos betegséget diagnosztizáltak nála. Felvette a harcot, de
sajnos, alulmaradt a gyilkos kórral szembeni küzdelemben. 1999.
február 18-án visszaadta lelkét Teremtőjének, nagy békeségben
tért haza megváltó Urához.

Búcsúztatására óriási tömeg gyűlt egybe a pomázi templom
előtti téren. Hatalmas hálaadás volt ez az ő életéért, mindazért,
amit Isten elvégzett benne és általa. A betegsége idején elhang-
zott bizonyosságtételei közül kettő nyomtatásban is megjelent, pré-
dikációit pedig hangfelvételek sokasága őrzi. Még ma is szíve-
sen hallgatják és olvassák Krisztusról szóló beszédeit.

Irodalom: J.[AKUBOVITS] A.[NNA]: A megtért pásztor. (Népszabadság, 1998);
SIPOS ETE ÁLMOS: Pap László, 1937-1999. (Biblia és Gyülekezet, 1999); LA-
DÁNYI SÁNDOR: Tíz esztendeje távozott el Pap László. (Reformátusok Lapja,
2009); PACHNER EDIT: Pap László lelkipásztorra emlékezünk. (Áldás, békes-
ség!, 2019).

Krisztus diadalútja a nagyvilágban

(Folytatás a 8. oldalról)

Egyházak Japánban” keretében. A misszionáriusok működése
egyelőre még külső nehézségekbe ütközik lakás, élelmiszer, tü-
zelőanyag és egészségügyi berendezések hiánya miatt.

Dr. Toyohiko Kagawa hároméves népmisziót vezet a Kyodan
keretében. Ezúton 3 millió embert akarnak megnyerni. Egész Ja-
pánban nyilvános gyűléseket tartanak. Havonta mintegy 5000
ember tér át keresztyén hitre. Kagawa nagy szerepet játszik Japán
életében. Ismételt volt alkalma a császári család tagjai előtt is
bizonyosságot tenni a keresztyénségről.”

Így tudósít „A világ minden tájáról” rovatában az Élővíz – az
evangélikus evangélikáció lapja 1947. március 30-i, III. évfolyam,
2. száma 7. oldalán.

* * *

Indonéziában azóta egyre nő az iszlám hitűek száma, az összlak-
osság 88%-a, ha hinni lehet a 2000. év népszámlálás adatainak,
a lakosság többi részének körülbelül 8%-a keresztyén vallású,
kiknek háromnegyede protestáns, a többi pedig katolikus.

Sajnos, attól tartok, Indonéziában ma semmivel se jobb a ke-
resztyének helyzete, mint 1947 körül... Bár ne lenne igazam.

„Égi gondolattá tisztulhassak”

Könyvecske Borkó Juliannáról, Drávaszög református népi kegyességének énekszerzőjéről. Lábadiné Kedves Klára szép munkája a kopácsi református paraszti prófétanő, énekiró Borkó Juliánna életéről szóló könyvecske, benne egyszerű, mély hitből felfakadó, tiszta ízű lelki énekeivel. A kötet értékét növeli, hogy azt a Horvát-

A sorozat főszerkesztője dr. sc. Lábadi Károly. Most egy szép, személyes hangvételű, hitbeli odaadástól fénylő énekvalloást idézünk Istennek drávaszögi piciny lámpásától. (drbl)

* * *

Jézus, fényes csillagom

Jézus, fényes csillagom,
Magam néked átadom,
Fogjad gyenge kezemet,
Vonj magadhoz engemet.

Hittel nyúlok utánad.
Érintsem bár ruhádat,
Meggyógyulnak sebeim,
Felszáradnak könnyeim.

Lelkem csak Téged szeret,
Nem lehet el Nélküled.
Távozzatok bűn, világ:
Szívem Jézusomra vágy.

Nincsen másban vigaszom.
Nálad terhem lerakom.
Boldog akkor lehetek,
Ha öledben pihenek.

* * *

A könyv szerzője, Lábadiné Kedves Klára közlése szerint jelenleg a könyv már nem kapható. Viszont megtisztelő módon Szerzőként felajánlotta, hogy könyvét idézhetjük, így a következő számtól megkezdjük Borkó „Juliska” életének, megtérése történetének, missziói szolgálatának, alkotásainak a közlését. Nagyon szépen köszönjük a lehetőséget!

országi Magyarok Demokratikus Közössége adta ki, a Rovátkák c. magyar kulturális és tudományos folyóirat önálló részeként. A szép gyűjtemény a reformáció 500., Borkó Juliánna halálának pedig a 70. évfordulójára jelent meg.

Baranyai csendes-nap

A 2018-as közgyűlésünkön fogadtuk el a 2019-es év témáit. Drávacsek – Készítsétek el az Úr útját (Lk 3,3-6). Sellye – Növekedni Krisztusban (2Pt 3,17-18). Siklós – Betöltekezni Szentlélekkel (Jn 20,22; Lk11,9-13). Kozármisleny – Lelki harc (Jak 4,4-10; Ef 6,10-18).

Konferenciáinkon a választott témákat alaposan körbejárjuk és értelmezzük azt napjainkra.

Már a kezdő áhítat is a témára fókuszál, párhuzamot von múlt és jelen között. Az előadótól nem azt várjuk el, hogy „simogassa” a jelenlétet, hanem szembesítsen hibáinkkal és mutasson rá a megoldásra. Nehézségeinkre és nyomasztó problémáinkra Isten Igéje ad választ. Ha valami nem működik jól az Istennel való kapcsolatunkban, annak rendszerint az az oka, hogy nem engedelmességek a testté lett IGÉNEK!

Drávacsek az iskola és a templom csodálatosan összeépült egymással. A közösségek Isten vezetésére vannak bízva. Gyönyörű látvány szemünknek a rend, a takaros környezet.

A nyitó áhítatot Unger Károly, Drávacsek-Kétújfalu társegyházközség lelkipásztora vezette.

Köszöntötte a megjelenteket és Lk 19,1-10-ből vette az áhítat vezérgondolatát. „Aztán Jerikóba ért és áthaladt rajta. Élt ott egy Zákeus nevű gazdag ember...”

Kérdés: az Ige alapján mit tudunk Zákeusról? Új megközelítésben vezette végig a történetet az igehirdető. A Zákeus név gúnynév, azt jelenti „tisza”. Ugye mint vámszedő, ő nem volt egy tiszta ember. Mint zsidó, átvált és idegen hatalmat, a római császárt szolgálta. Kérdés: Van az a pénz, amiért te idegen hatalmat szolgálasz? Eladod a hitedet? Hazugság az is, amikor tudod az igazat, de elhallgatod. Az egyházon belül röpködnek a milliók, van az a pénz, amiért eladom magamat? Lehet a hátamon palást, de a kérdés, kit szolgálok? Zákeus

kicsi volt. A kicsi embert lehet megvenni. Aki belülről kicsi. Az ilyen ember számára is van kegyelem. Zákeusnak elveszett a hite. Zákeus életében nincs rend, nem tud örülni, nincs benne szeretet. Azonban Zákeus gyorsan tudott döntést hozni, átlátta a helyzetet. Gyorsan felment a fára, hogy meglássa Jézust. Rájött, hogy szüksége van Őrá. Mi is a megyének minden szegletéből eljöttünk, hogy Jézussal találkozzunk.

Az üdvösség hiányzott Zákeus házából. Lehet, hogy még a mi házunkból is hiányzik? Az üdvösség, szeretetközösség Jézussal! Ebben a szeretetközösségben vagyunk ma itt együtt.

Ezután Unger Károlyné iskolaigazgató tartott diavetítéssel egybekötött érdekesítő előadást a kétirányú útkészítésről (Lk 3,4-6).

Kérdés: Növekszel-e az üdvözítő Jézus Krisztus ismeretében (igen, nem, miért)?

A csoportokból Dr. Faragó Enikő is őszintén elmondja tapasztalatait. Konklúzió: rendszerint nagyon mélyre kell az embernek sülyednie, hogy Istenhez visszataláljon.

Frank Katalin hitoktató záró áhítatával fejeződött be a presbiteri csendes-nap.

Ige: Jel 3,14-22. Mit ígér Jézus annak, aki vele marad? Győzelmet! Egy asztalnál Jézussal, ez a legfontosabb!

Baranyából 56-an szántuk oda magunkat a Krisztussal való találkozásra. Isten szeretetében megerősödve térünk haza! Hála és köszönet az Úrnak, hogy ismét Vele lehetünk közösségben, köszönet a vendégszeretetért, a szolgálatokért. Soli Deo Gloria!

Nagy Attila Gyula

Kanizsai Pálfi János-díjas testvérünk laudációja

Szilágyi Sándor 1936-ban született, Zalaegersze-
gen. Szülei reformátusok voltak; édesapja telek-
könyvi bíró, majd a Szegedi Járásbíróság alelnö-
ke volt. Szentendrén, majd Szegeden presbiter.
Szegedre költözve Sándor testvérünk ott járt is-
kolába. 1949-ben édesapja elhunyt. Érettségi után
Budapestre került, ahol elvégezte a Műegyetem
gyengeáramú villamosmérnöki karát. Ezt köve-
tően 33 évig dolgozott a Beloiannisz Híradás-
technikai Gyárban, 1982-től mint fejlesztési fő-
osztályvezető, majd a gyár megszűnése előtt,
1992-ben a Posta és Távközlési Főfelügyeletnél
helyezkedett el. Ennek jogutódjától, a Nemzeti
Hírközlési Hatóságtól ment nyugdíjba 2011-ben, mint hírközlési fő-
tanácsadó. Közben 1993-ban MBT fokozatot ért el a Delfti Műszaki
Egyetemen (Hollandia), majd 1995-ben a Műegyetemen doktorált.

Egyházi életének főbb állomásai:

1950: konfirmáció a Szeged-Kálvin téri Egyházközségben

1955–1970 között a Budapest-Szabadság téri Egyházközségben
gyermekmissziói munkás

1967–1977 között a Budapest-Szabadság téri Egyházközség pres-
bitere

1986 óta a Budapest-Budahegyvidéki Egyházközség presbitere
(jelenleg missziói előadója)

1989–2002 között a Budapest-Déli Református Egyházmegye
gondnoka

2003–2008 között a Zsinat tagja

2008–2015 között a Magyar Református Presbiteri Szövetség fő-
titkára

2015–2017 között ügyvezető elnöke, amiről kora miatt lemondott
Hitbéli fordulópont: 1951 ifjúsági evangélizáció Szegeden.

Felesége ny. diplomás védőnő (néhai Ürögdi Ferenc szarvasi lel-
kész unokahúga). Gyermekai: Sz. Dániel ált. iskolai tanár (Pestlőr-
inci Sport Ált. isk.); 2 gyermeke van. Szántóné Sz. Eszter gimn. ta-
nár (Baár-Madas); 4 gyermeke van.

A Szövetségnek tiszteletbeli elnöke. A mai
napig igyekszik segítségére lenni az országos
vezetőségnek honlap-szerkesztési és egyéb
ügyekben. Életútját a Szövetség ezzel a díjjal kí-
vánja méltatni.

Szilágyi Sándor személyes szava

Laudáció = feldicsérés, méltatás – általában rö-
vid életrajz, emberi elismerések.

Kimarad: Annak dicsérete, Akinek köszönhe-
tő (Mikó L. fenntartásai)

A Teremtő, Gondviselő, Szerető és Megváltó

dicsérete adományaival és értük:

- sokféle képességgel indított
- édesanya, aki korán özvegyült és fizikai segédmunkát is vállal-
va, segítette tanulásomat (érettségi, majd egyetem), aki elvitt a 40-es
évek végén, 50-es évek elején evangélizációkra az ébredési időkben,
ahol engem is megérintett Isten szeretete,

- Műegyetemen azt tanulhattam, amit szerettem, lelki testvérré ta-
láltam Nagy Sándor személyében és végzés után lehetővé vált elhe-
lyezkedésem egy telefonközpont-gyárban, ami eszközöket gyártott
emberek egymás közötti kommunikációjához,

- Budapesten beilleszkedhettem egy szolgáló közösségbe a Sza-
badság-téren, olyan beosztott lelkészek mellett, mint *Victor István*,
Bolyki János, *Szarka Miklós* és mások,

- szerető, hűséges feleséget kaptam, aki igazi társként kísért immár
49 éve; aki míg dolgoztam és munkám miatt gyakran voltam külföl-
dön, a 41 év alatt 1354 napot voltam távol, ezalatt nevelte gyerme-
keinket, ápolta őket, amikor betegek voltak és egyedül gondozta
öregjeinket is,

- végül a Szövetségben testvéri, szerető közösségre leltem azóta is.

Igém, amely kísért, az ApCsel 4,12: „*És nincsen senkiben másban
idvesség, mert nem is adatott emberek között az ég alatt más név,
mely által kellene nekünk megtartatnunk*”. (Károli ford.)

Ünnepi istentiszteleten iktat-
ták be 2019. május 12-én a
nürnbergi St. Martha gyüle-
kezet megüresedett magyar lelkészi állásába *Petzold-Fekete Ivettet*.

Teljesen megtelt német és magyar nyelvű ünneplőkkel a nemrég
felújított nürnbergi templom, ahova Magyarországról és Dél-Né-
metország területéről érkeztek a vendégek.

Az istentiszteleten megjelent többek között *Dr. Varga Pál*, a Német-
országi Magyarok Protestáns Gyülekezetek Szövetségének Elnöke
és *Zahn-Lazar Dalma Enikő*, a Nyugat-Európai Magyar Református
Lelkigondozói Szolgálat lelkészi elnöke, a nürnbergi gyülekezet
egykori lelkipásztora.

Dr. Varga Pál ígéhirdetésében az 1Sámuel 7,12 alapján arra muta-
tott rá, hogy mindaddig megsegített minket az Úr.

Petzold-Fekete Ivett lelkipásztor a német és magyar presbiterek je-
lenlétében történt beiktatása után a Filippi 4,4 („Örüljete az Úrban
mindenkor; ismét mondom, örüljete!”) alapján tett bizonyoságot ar-
ról az útról, amelyen Isten vezette őt idáig. Elmondta, hogy ez az Ige
kíséri őt a pápai református templomban történt lelkézszentelése óta.

A beiktatott lelkipásztor szolgálatára egy-egy igeverssel kért ál-
dást a megjelent 9 palástos lelkész. Köszöntés hangzott el a német
és magyar lelkészek, a gyülekezet presbitere, a Moderamen, a Ma-

Lelkésznő a nürnbergi magyar gyülekezetben

gyar Katolikus Misszió, vala-
mint a Magyar Református
Presbiteri Szövetség képvise-

lőjének részéről is.

Az eseményen ott volt *Zichy Emőke* keszthelyi lelkipásztor, aki-
nek nagymértékben köszönhető, hogy *Petzold-Fekete Ivett* elindult
ezen az úton.

Az ünnepi programot versek és a nürnbergi magyar citerazenekar
szolgálata is gazdagította.

A lelkipásztor végül megköszönte a jókívánásokat, külön is a
gyülekezet gondnokának, a presbitériumnak és a gyülekezet tagjai-
nak bizalmát, szeretetét. Kifejezte, hogy a gyülekezet lelkipásztora-
ként szeretné ezt a bizalmat megbecsülni.

A köszöntések az ünnepi istentisztelet utáni állófogadás alkalmá-
val is folytatódtak.

Petzold-Fekete Ivett 2010-ben fejezte be Pápán teológiai tanulmá-
nyait. Első szolgálati helye a nürnbergi magyar gyülekezet, de he-
lyettesített már Münchenben, Ingolstadtban, Párizsban is. Férjével,
Bernd Petzold-dal 10 éve élnek boldog házasságban.

Hálát adunk Istenünknek lelkipásztorunkért és családjáért, kíván-
juk életére és szolgálatára Isten áldását!

Kánya Eszter

16. Országos Presbiteri Konferencia

2019. szeptember 6-8. – Piliscsaba

Festői, csendes környezetben, a vasútállomástól 5 percre, az Evangélikus Egyház Béthel konferenciatelepén.

ViseljeteK gondot magatokra és a nyájra!

címmel rendezzük konferenciánkat, melyen bőséges időt szánunk az egyéni kegyesség és a gyülekezetgondozás kérdéseinek megbeszélésére.

Jelentkezni lehet:

e-mail: mrpsz.ugyvitel@gmail.com • telefon: 06 30 74 77 177
1092 Budapest, Ráday utca 28.

Részvételi díj (önköltséges étkezés és szállás):
pénteken ebédttől – vasárnap ebédig: 15.000 Ft

Összefoglaló cím:

ViseljeteK gondot magatokra és a nyájra!

A tematikát két kérdéskör határozza meg:

- „magam”, a személyes hit és kegyességi élet,
- „nyáj”, a presbiter közösségi szolgálata.

Szeptember 6., péntek:

- 15:00 A konferencia kezdése – köszöntés, tájékoztatás, *dr. Viczián Miklós ügyvezető elnök, MRPSz*
- 15:15 Kezdő áhítat – *Prof. Dr. Szűcs Ferenc, professzor emeritus, teológiai tanácsadó*
- 15:45 Énektanulás, közös éneklés – *Hajdú Ildikó, a Missziói és Diakóniai Bizottság tagja*
- 16:00 Előadás: *Szarka Miklós, pár- és családterapeuta: Hogyan tudsz okosan gondot viselni magadról?* – az előadás közös megbeszélése
- 17:00 Szünet
- 17:30 Előadás: *Nyilas Zoltán, esperes, Északpesti Egyházmegye: Gyülekezetek helyzete a nagyváros körzetében* – az előadás közös megbeszélése
- 18:30 Vacsora
- 19:30 Esti áhítat: *Balogh Sándor, lelkipásztor, Pilisvörösvár*

Szeptember 7., szombat:

- 07:30 Reggeli
- 08:30 Csoportos bibliatanulmányozás a napi Igéről (Református Bibliaolvasó Kalauz)
- 10:00 Kezdő áhítat: *Kovács Gergely, lelkipásztor, Pesthidegkút*
- 10:30 Előadás: *Sípos Aba Álmos, lelkipásztor, Bp.-Békásmegyer: Van-e üdvösségem?* – az előadás közös megbeszélése
- 11:30 *Pásztor Dániel, főjegyző, Tiszáninneni Egyházkerület: A gyülekezetek jövője kisfalvas és szőrvány vidéken* – az előadás közös megbeszélése
- 12:30 Ebéd és délutáni pihenő
- 15:00 Előadás: *Szabó József, ny. esperes, Törökszentmiklós: Egy településen mit tehetnek ma a gyülekezetek, presbitériumok a templom és iskola lelki kapcsolatának megeremtéséért vagy erősítéséért?* – az előadás közös megbeszélése
- 16:00 Énektanulás, közös éneklés – *Hajdú Ildikó*
- 16:20 Szünet
- 17:00 Előadás: *dr. Viczián Miklós: Hogyan tudjuk hatékonyabban megszólítani a presbitereket?* Vitaindító – az előadás közös megbeszélése
- 18:30 Vacsora
- 19:30 Esti áhítat: *Matyó Lajos, lelkipásztor, Zsámbék*

Szeptember 8., vasárnap:

- 07:30 Reggeli
- 08:30 Csoportos bibliatanulmányozás a napi Igéről (Református Bibliaolvasó Kalauz)
- 10:00 Részvétel az istentiszteleten a piliscsabai ref. templomban, *Szép Mónika, Csoma Áron lelkipásztorok*
- 11:30 Záró alkalom
- 12:00 Ebéd

Bizonyságtétel**Megemlékezés zubogyi presbiter testvéreinkről**

„Hívj segítségül engem a nyomorúság idején!
Én megszabadítlak és te dicsőítesz engem”
(Zsolt 50,15).

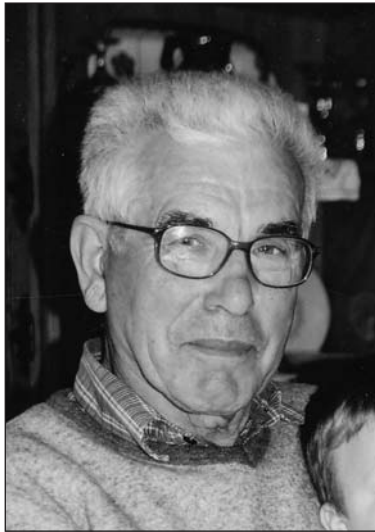
„Egy külföldi író összegyűjtötte a keresztyén-
ség nagy egyéniségeinek életrajzát. Mindenikük
életét egy-egy ige fényében látatja. Művének is
ezt a címet adta: „Történelemformáló nagy Igék”.
Ez a bizonyságtévként jól megértette azt, hogy Isten
Igéje embereket formál, az Isten iránt engedelmes
emberek által pedig történelmet formál,
hogy ezen a világon minden Isten Országá felé
haladjon...”

Ez év tavaszán gyülekezetünk és a Presbiteri Szövetség két tagjának a lelkét is magához szólította Megváltó Urunk. Március hónapban Simon László testvérünket, április hónapban Édesapámat, Mácsi Pált. Mindketten életükkel mutattak példát, hogy miért jó keresztyénnek lenni és mindketten többször is bizonyságot tettek erről a Presbiteri Szövetség alkalmain.

Édesapám minden gondolatot, amit az Igéből megértett, vagy amit Istentől kapott, papírra vetett és személyes megtapasztalásait szívesen osztotta meg másokkal is. Az egyik ilyen konferencián elhangzott személyes bizonyságtételével emlékezzünk meg róla:

„Nagy szeretettel köszöntöm a konferencia minden résztvevőjét. Borsod megyében, Zubogyon születtem 1933. január 17-én. Kilenc gyermekes, földműves család hetedik gyermekeként láttam meg a napvilágot. A határban nőttem fel, szüleim művelték a földet, mert a földből kellett kisajtolni mindent a megélhetéshez. Kicsi gyermekként láttam, amint a gazdálkodó emberek a napi munka megkezdése előtt levették a kalapjukat és a homlokukhoz emelve – „bele imádkoztak”. Kérték a munkájukra az áldást, mert a földmunka mindig nehéz volt. Én akkor azon gondolkodtam el, hogy valamiféle Felsőbb Hatalomnak lennie kell – ami több annál, mint a szemünkkel látható világ. Az nem lehet, hogy ezek az idős emberek csak úgy a vakvilágba, a levegőbe imádkozzanak. Én még láttam ilyet, de vajon mi mit hagyunk hátra a következő nemzedéknek? ... A földművelésnek búcsút kellett mondani, mert az számított embernek, aki az iparban dolgozik. A szénbányába vetek fel 16 évesen, 17. évemben már csillésként, vájár mellett széntermelési munkásként dolgoztam. Összesen 38 év és 100 napot, Isten kegyelméből. A szén felett lévő 214 méter vastag föld sem tudta eltakarni az Eget előlem. Sokat felnéztem, de csak a főtét (a bányatérseget felülről határoló kőzetfelületet) láttam. Nyugdíjasan – amikor már több időm volt – a legjobb „szórakozásom” a Biblia olvasása lett. Amit a mai napig szeretek. Egy alkalommal azt olvastam: „Ne félj, csak higgy!” Ezt a négy szót forgattam az agyamban, szívemben fél évig. Nem tudtam szabadulni tőle, azóta már rájöttem: ezen a Földön a legnagyobb boldogság a megtartott Ige...

25 évig voltam presbiter. Az Ige nekem szólt – hozzám szólt. Nem az számít, hogy a bizonyságtévként hány éves, hanem hiteles-e, amit mond. Soha nem leszel elégedett azzal, ha csak tudsz Istenről. Isten igazi megismerése olyan tapasztalatok által történik, amikor Ő jelenti ki magát. A hit nem fantáziavilág. Halott a hit cselekedetek nélkül és fordítva is igaz. Luther így fogalmazott: „még a tehenész lány is fejtheti a tehenet Isten dicsőségére.” Ha Isten dicsőségére élünk, az a legnagyobb eredmény, amelyet elérhetünk ebben az életben.”

„... gyülekezetünkben Nt. Szabó Mária idején presbiteriséget vállalt. De igazán akkor teljesedett ki ebben a szolgálatban, amikor Nt. Borbély János lelkészége alatt 1992-ben eljutott Tahiba, egy nemzetközi presbiteri konferenciára. Ez – ahogy ő később leírta – olyan volt számára, mint szárazföldnek a nyári zápor. Minden ilyen alkalom áldott és építő volt, nem csak az ott részt vevő presbitereknek, hanem a gyülekezetnek is. Minden alkalmat megragadott akár területi presbiteri konferenciákon is a bizonyságtételre, de aki elment hozzá beszélgetni, biztos, hogy gazdagodhatott, épülhetett, erősödhetett... Hűségéért cserébe élete végéig tiszteletbeli presbiterünk volt...”

...nem csak gyönyörködni tudott Isten Igéjében, hanem ő maga is gyönyörködtetett másokat az isteni törvénnyel...

Hisszük, hogy Pali bácsi drága élete nem veszett el. A mi szemünk elől eltűnik ugyan, de tudjuk: lesz viszontlátás. Ennek a boldog viszontlátásnak a reményében búcsúzzunk hazaköltözött testvérünktől, Krisztus érdemébe vetett bizalommal és mennyei Atyánk iránti mérhetetlen hálaadással.”

Édesapám minden vágya az volt, hogy az emberek megismerjék Istent. Amikor már beteg volt, a kórházban is Róla beszélt a beteg társaknak. A naplójában ez áll: „Éljünk meggyújtott gyertyaként! Álljunk a hit mellé, vegyük komolyan a hitünket!” Halála napján ezt olvastam benne, mintha Isten írta volna le nekem vigasztalásul: „Amikor meghalunk, nem elhagyjuk otthonunkat – akkor megünnepeljük majd hazát.”

Isten áldása kísérelje életünket!

Mácsi Krisztina

Üldözött keresztyének – imádkozzunk értük!

Kevés szó esik a keresztyénülözés hétköznapijairól akár az egyházi, akár a nem egyházi sajtóban, hírközlésben. Azokról az esetekről, melyek napjainkkal párhuzamosan történnek a világ valamelyik, kissé eldugodtabb helyén. Június folyamán több gyilkosság és támadás is történt Maliban, amit nyugat-afrikai iszlámista fegyveresek hajtottak végre. Mali Afrika nyugati részén, az ún. Szahél-zónába tartozó országok között található, mint pl. Burkina Faso, Csád, Niger. Ebben az övezetben hatalmas éhség, vízhiány tizedeli a lakosságot, főként a gyermekeket. Június 9-én a Fuláni törzs muszlim harcasi Sobame faluban 95 embert megölt, vasárnapi templomlátogatásuk után. Az 50 néhez fegyverzetten ellátott harcos motorkerékpáron tört be a faluba. Senkit nem kíméltek, nők, gyermekek és öregek is áldozataik között voltak. Sok keresztyént arra készítetett ez a barbárság, hogy odahagyva mindenüket, az ország délebbi részeire menekültek. Az ország több, mint tízszer nagyobb Magyarországnál, és mindösszesen 18 millió lakosa van. A lakosság 95%-a muszlim, kb. 5%-a keresztyén, jobbára római katolikus. (pro-medienmagazin.de – drbl)

In memoriam Nagy Ferenc József

Ideje van a születésnek és ideje a meghalásnak (Préd 3,2).

Édesapám 1923. április 22-én, egy csendes baranyai kis faluban, Kisharsányban látta meg a napvilágot. A gyönyörű új szülői ház épp az előző évben készült el, a szülők és nagyszülők szorgalmas munkája által. Nagy volt az öröm, amikor a hároméves Ilonka mellé megszületett a fiú utód is, aki majd tovább örökíti a família nevét.

Szinte röpke pillanat és gyorsan elillant a 96 év. Benne sok-sok küzdelem, tanulás és munka, családalapítás, örömök és megaláztatások, úgy, ahogyan Krisztus Urunk kijelentette a tanítványainak: „Ha gyűlöl titeket a világ, tudjátok meg, hogy engem előbb gyűlöl, mint titeket. Ha e világból valók volnátok, a világ szeretné a magáét, de mivel nem e világból valók vagytok, hanem én választottalak ki titeket a világból, azért gyűlöl titeket a világ”.

A szülők és a nagyszülők igyekeztek az alázatos református hitet átplántálni a gyermekekbe is. Nem vallottak szégyent, mert Édesapám Jézus Krisztus hű szolgája lett, a kisharsányi református gyülekezet tagjaként. Hamarosan presbiter és gondnok, nyugdíjasként pedig egyházmegyei gondnok és a Református Zsinat tagja, valamint a Presbiteri Szövetség elnöke lett!

„Akit szeret az Úr, azt megpróbálja, megpróbál mindenkit, akit fiává fogad”.

Édesapámat nagyon szerette az Úr, sok-sok megpróbáltatást kellett kiállnia.

Bizonyára ezért is lett egyik kedvenc Igéje: „Mindenuzt szorongatnak minket, de nem szorítanak be, kétségeskedünk, de nem esünk kétségbe; üldözöttek vagyunk, de nem elhagytak, letipornak, de el nem veszünk” (2Kor 4,8-9).

Már 16 évesen elvesztette édesapját, akinek az orosz fogság és a szibériai hideg a veséit tönkre tették. Öröm az ürömben, hogy nem veszett el a fronton, hazakerült Vlagyivosztokból és 1939-ig együtt lehetett a családdal.

Innentől kezdve a családi gazdaság vezetése nagyapai segédlettel édesapámra hárult. 47 kataszteri holdat kellett folyamatosan megművelnie. 39-ben kitört a II. világháború. A front ugyan elkerülte a falut, de a frontról leszakadt bolgár és orosz katonák zaklatták a családokat. Édesapámat kétszer is agyon akarták löni, amikor a családot védte az erőszakos katonáktól.

Hála Istennek az Úr elküldte őrző angyalait és megoltalmazta őt. Ellenben elvesztek azok, akik fegyvert ragadtak ellene. Soli Deo Gloria!

A család a háború után reménykedett egy szép új világban, de sajnos csalódnuk kellett. A demokráciát a kommunista diktatúra váltotta fel.

Amikor a legnehezebb volt a megélhetés, akkor nőszült meg édesapám (1951). Édesanyám sz. Bobár Erzsébet, 1932-ben Bólyban.

Még a padlásról is lesöpörték és elvitték a maradék termést. Elvettek szinte mindent, kivéve a család életét. Volt kilakoltatás, államosítás, hortobágyi kényszermunka, és közben gondoskodni kellett a családról, a gyerekekről, a nagyszülőkről. Édesapám – amikor ezekre visszaemlékezett – mindig értetlenkedett azon, hogyan

élték túl ezeket az idöket, hogy mit is ettek, hogyan melegedtek, mert akkor csak napról napra tengődtek. Szinte felsorolni is lehetetlen a sok megpróbáltatást, a folyamatos küzdelmet a létért.

Édesapámnak köszönhető, hogy a faluban nem történt lincselés. Ő csillapította le a falu lakosságát 1956-ban, hogy ne akasszák fel a tanácselnököt. Persze a forradalom után ő lett a lázító, de az Úr kimentette ebből a szituációból is. Édesanyám ekkor már 3 gyermeket nevelt. Idegeit nagyon megviselték a folyamatos zaklatások és rágalmak. Ilyen politikai légkörben nőttünk fel mi gyerekek, és nem értettük, hogy a szülők miért hallgatnak el előlünk dolgokat. Most már értjük, akkor még a falnak is füle volt,

a szülők pedig vigyáztak arra, hogy ne jusson a hatóság tudtára, hogy mi nyomasztja őket.

1960-ban édesapámat a termelészövetkezet tagjai megválasztották elnöknek. Apukám munka mellett diplomázott le a Keszthelyi Agrártudományi Egyetemen 1967-ben mint agrónomus.

Szerette a természetet, a vadászatot is nagyon kedvelte. Ez mindig kikapcsolódás volt számára, sok-sok maradandó vadászélménnyel. 20 évesen kezdett vadászni, 77 éves korában hagyta abba. Őszintén beismerte, hogy nehezen tudja már tartani a lépést a fiatalokkal, tehát itt az ideje, hogy szeretett hobbiját abbahagyja.

1988-ban kapcsolódott be újra a politikába. Ő már 1937-ben belépett a Kisgazda Pártba, valamint a KIE-nek is tagja lett. Felsorolni is nehéz, hogy mennyi szervezetnek és szövetségnek lett tagja.

Hálásan köszönöm Édesapámnak és az Úrnak, hogy a *Sáros kerék* (2005) c. életrajzi regényben Nagy Ferenc József megörökítette küzdelmes életét az utókornak.

A rendszerváltáskor nem maradhatott ki a nagypolitikából sem, mivel ő is a nehéz magyar földműves életet gyakorolta. Szívügyének érezte, hogy a politikában is elismerjék és képviseljék a méretetlen terhekkel sújtott parasztság érdekeit. Az Antall-kormány kissé naiv volt, azt remélték, hogy lehet becsületesen kormányozni és rendszert váltani, úgy hogy nincs számonkérés. A rendszert váltani akaró pártokba beépítették az előző rendszer ügynökeit, akik gátolták a rendszerváltást. Persze ezt a vér nélküli rendszerváltást Nyugaton készítették elő, és az SZDSZ-nek kedveztek mindenben, velük számoltak és velük terveztek a multik.

Édesapám 1990-1994-ig volt miniszter, Soli Deo Gloria!

Elhasználódtak az ízületei, a csontjai megkoptak. 90 évesen bevállalt egy csípőprotézis műtétet, azt remélve, hogy ezzel enyhíteni tudja fájdalmait. Sajnos a fájdalmak ettől sem enyhültek.

Utolsó éveiben, amikor már nem vezetett, örömmel vittem (vitük) oda, ahova el szeretett volna menni. Rendszerint csendes-napokra, konferenciákra, szeretett együtt lenni a hittestvéreivel!

Édesapám már gyerekkoromban példaképem lett, büszke voltam rá, és ma is az vagyok. Soli Deo Gloria!

Sokan szerették és tisztelték, jöttek közlelről és távolról, rokonok, ismerősök, barátok, munkatársak, országgyűlési képviselők, de még dr. Nagy István agrárminiszter úr is leróta kegyeletét, és mindannyian osztoztak gyászunkban... Köszönöm, köszönjük!

Nagy Attila Gyula

SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL...

VÁCI GÁBOR

Április

27-én a Drávafok-Kétújfalui Református Társegyház-köztség templomában tartotta kisköri presbiterképzési alkalmát Szövetségünk Baranyai Egyházmegyei Területi Szervezete.

29-én készítette elő előző lapszámunkat a PRESBITER szerkesztő bizottsága.

Május

12-én Nürnbergben, a St. Martha gyülekezetben beiktatták *Petzold-Fekete Ivett* lelképásztori állásába. A jeles alkalmon Szövetségünket *Váci Gábor* szövetségi titkár képviselte.

13-án jelent meg Szövetségünk legújabb kiadványa, az *Imádságoskönyv*.

18-án Debrecenben, a Református Egység Napja ünnepsége keretében került meg-

rendezésre Szövetségünk és a Magyarországi Református Nőszövetség 3. közös konferenciája.

22-én *Nagy Ferenc József* korábbi elnökünk temetésén Szövetségünket *dr. h.c. Szabó Dániel* nemzetközi tanácsadó és *Váci Gábor* szövetségi titkár képviselte.

Ugyanezen a napon a Zsinati Tanács ülésén Szövetségünk képviseletében *dr. Viczián Miklós* ügyvezető elnök vett részt.

31-én volt a Sárospatakon végzett presbiterek II. Rákóczi Ferenc tiszteletére rendezett emlékkonferenciája, melyen Szövetségünket *Váci Gábor* szövetségi titkár képviselte.

Június

15-én Sellyén tartotta területi tisztújító közgyűlést és presbiterképzését Szövetségünk Baranyai Egyházmegyei Területi Szervezete.

20-23. között Balatonfüreden, a Siloám Missziói Otthonban tartotta ez évi tanácskozását a Nyugat-Európai Magyar Refor-

mátus Lelkigondozói Szolgálat, melyen Szövetségünket *Váci Gábor* szövetségi titkár képviselte.

22-én a Brassó-újvárosi gyülekezet templomában tartotta konferenciáját a Brassói Református Egyházmegye presbiteri szövetsége, melyen részt vett a Békési Területi Szervezet elnöksége, előadással szolgált *dr. Tóth János* elnök.

Ugyanezen a napon a Kiszombor-Maroslelei Missziói Református Egyházköztség imaházában tartotta presbiterképzését Szövetségünk Csongrádi Egyházmegyei Területi Szervezete. Az alkalmon részt vett *Váci Gábor*, Szövetségünk titkára.

25-én lezárult irodánk teljes átköltötése a VIII. kerületi Práter utca 30-32. szám alá.

29-én volt a Sárospataki Református Teológiai Akadémián folyó presbiterképzés diploma-átadó záró ünnepsége. Az alkalmon Szövetségünket *Váci Gábor* szövetségi titkár képviselte.

Július

8-án készítette elő jelen lapszámunkat a PRESBITER szerkesztő bizottsága.

A szerkesztőbizottság következő ülésének időpontja: **2019. szeptember 16.** (hétfő). Megjelentetésre szánt írásait **2019. szeptember 9-ig** kérjük megküldeni Szövetségünk bármely elérhetőségére.

Tiszakarádon engedték haza Zsiga Zsoltot

Mély gyászban, hálaadásban és reménységben búcsúztunk a református cigánymisszió meghatározó személyiségétől, Zsiga Zsolt testvérünktől. Nagyon fiatalon és mégis hosszú út után érkezett meg Zsiga Zsolt testvérünk arra az órára, melyen reménységünk szerint, színről-színre megláthatta az ő szeretett megváltó Jézusát, és mindazt, amit földi szem nem látott, fül nem hallott, ember szíve el nem gondolt, s melyet Isten készített az őt szeretőknek.

Ismételt gyógyulások és felerősödések változó éveiben mégis nagyon gyorsan lépett át a mulandóságból az örökkévalóságba, mély gyásza is borítva szerettei, gyülekezete és mindnyájunk szívét. Isten megengedte, hogy a temetés napján, annak órája előtt az egész itteni országútszben félelmetes pusztulással járó vihar törjön ki, és a délután folyamán a szakadó esőben és orkánban szinte éjszakai sötétség lett úrrá.

A tiszakarádi gyülekezetből mind a cigány, mind a magyar közösségből, és távolabbról is már nagyon sokan jóval korábban érkeztek a búcsúzásra, így ők fedél alatt szorongtak, de az időre érkezők – s így mi is – a kidőlt fáktól, hatalmas ágaktól borított úton érkezve ki sem tudunk szállni az autóból a jeges viharban. Csak könyörögni tudunk, kérve az Urat, hogy erősítse meg mindnyájunk szívét, és tegye nyilvánvalóvá, hogy Ő Ura ennek a sötét viharoknak, s tegye lehetővé az elbúcsúzást. S akkor őt percel a kijelölt idő előtt – hihetetlenül, de valóságosan – egy szempillantásban állt el a vihar, egyetlen további esőcsepp nélkül. Szinte azonnal derengeni kezdett, s a felhők felszakadoztak. Mire a szolgálatok végén indulni készültünk a koporsó után, a ravatalozó fekete falai közé a kicsi hátsó ablakon ragyogó napsugár tört be. A teremtet világ látványosan tükrözte vissza az Ige vigasztaló lehetőségét, és szándékát.

Az egész gyászistentiszteletet a helyi református lelképásztor, *Dévai Máté* vezette, az ő szolgálatával indultak a további igei köszöntések. Ő a cigánygyülekezetnek is hűséges pásztora. Alapigéje: 2Timóteus 4,1-8.

A gazdag igei üzenet keretében hallhattunk arról, hogy Istentől kapott talentumaival, intelligenciájával, elkötelezett tanulni vágyásával, több irányú szakmai felkészültségével együtt ragadta meg eltávozott testvérünket az Úr Jézus élete és üzenete, és lett a szélesebb közösség missziói munkása és gondozója, miközben a református gyülekezetben is presbiteri szolgálatban maradt. Isten megadta számára, hogy egészen Koreáig eljuthasson *Choi Yung* lelképásztorral, és országosan ismert legyen az egész magyar cigánymisszióban. Csak az Úr töltheti be a távozásával keletkezett űrt. Nagy kegyelem volt, hogy hűséges, és mélyen hitben járó feleségével, két fiával, és egész gyülekezetével együtt végezhet szolgálatát. A község vezetése díszsírhely adományozásával fejezte ki nagyrabecsülését. Szívünkben élő emlékét nem ez a rövidke írás fogja megőrizni, hanem ezen túl az az élő közösség, melynek tagjai az egész országból, s azon túlról is lehetnek áldást hordozó életének részesei.

A további szolgáló testvérek sorát a koreai misszionáriusnő, Anna bizonyágtétele követte, majd három palástos missziói lelképásztor szólt (*Tóth Tamás, Révész Simon, Sz. D.*) az Ézsaiás 40,3, a Jób 16,22-23, és az 1Thessz 4,13-14 Igék alapján. Jelen volt még két, misszióban is szolgáló lelképásztor: *Bihari Sándor* és kedves felesége, továbbá *Tanási Árpád*, a közös búcsúzásban. A helybeli református gyülekezet gondnoka és felesége, a polgármester h. úr, és a ref. gyülekezet énekesportja cigány énekesekkel együtt (Jolika, Anna) kísérték el testvérünket a díszsírhelyig és a behatolásig. A rendkívüli időjárás ellenére megérkezett Zsinatunk Missziói Osztályának képviselete is, kik hosszú ideig együtt maradtak a gyászoló családdal és rokonsággal (*Tóth Anita* és munkatársa). Végezze el Isten Szentlelke, hogy a ravatalozó sötétjébe beragyogó fénysugár példáján megtapasztalható legyen minden sebzett szív számára az Úrnak Szent Fiában megjelenő, bekötöző, gyógyító szolgálata.

D. Szabó Dániel

Lélek, föld, pénz áldáshozó találkozása Kert-Magyarországért

Az agrártárca kétmilliárddal segíti a zártkertek felvirágoztatását – és mit tehetünk mi?

DR. BÉKEFY LAJOS

Július elején tette közzé az agrártárca azt a programját, amelynek keretében két milliárd forint keretösszegeből lehet pályázni, egyenként mintegy 10 millióra zártkertek újraesztése céljából. *Dr. Nagy István* agrárminiszter főként őshonos gyümölcsfajták telepítésére utalva így fogalmazott: – *A kert hozzájárul ahhoz, hogy a vidék élhető legyen, az elhanyagolt területekben rejlő erőforrással*

pedig élni kell. A támogatás segít megtartani a vidéki munkahelyeket, a vidék sokszínűségét.

Mielőtt pár további részletre kitérnék, hadd írjak le néhány nagyon fontos, a hazai kertkultúrára, s főként református nagy mezővárosa-

Pál apostol nyomában – Bibliával a kézben (IV.)

Az első térítő út állomása és kincse: „a ciprusi missziói modell”

DR. BÉKEFY-RÖHRIG KLAUDIA

Mennyivel más az, ha személyes élményeink szűrőjén át írhatunk valamiről, mint könyvekből. Hálás vagyok Uramnak, Jézus Krisztusnak, hogy 1986. novemberében az akkori nevén Jugoszláviai Református Keresztény Egyház országos missziói és külügyi előadójaként részt vehettem azon a világkonferencián Cipruson, ami a 2. évezred

profétai egyházi szolgálatának távlataival, esélyeivel foglalkozott. Lelkipásztori naplóm 7. kötetében örökítettem meg benyomásaimat „Larnaka – 1986” címmel. Most ezt lapozgatom, s indulok Kedves Olvasómmal Pál nyomába. Nem azért, mert a nyári utazások nagy szezonja van vagy az Afrodité görög szépségistennő turisztikai-mitológiai jelenlétét sok helyszínen megörökítő, lenyűgöző szigetről kívánok mesélni.

Az első missziói útra Pál, Barnabás és János Szentlélektől küldve indultak el. Lukács az ApCsel 13,4-12-ben pontos tudósítást írt erről a ciprusi időszakról, ami Isten Igéjének a hirdetésére szolgáló út volt (5.v.). Pálnak alkalmat adott arra, hogy az Úr egyenes útját elferdítő varázslóval szemben is (8-10.) megmutassa Jézus hatalmát, de arra is, hogy a római hatalom helytartójának a figyelmét is felkeltse a Jézus-hit iránt (7.v.), aki hitt, elámulva az Úr tanításán (12.v.). Rövid idő alatt sok minden történt, a ciprusi zsinagógától a helytartói palotáig.

Az első különös sajátosság, amit megtudunk a ciprusi út elején, s ez érvényes Pálnak mindhárom missziói útjára, sőt annál is többre, mindmáig: *a misszió indítója, mozgatója a Szentlélek*, aki a 4. vers szerint is elküldte őket erre az útra. A latin fordítás adja ezt egyér-

telműen vissza, amikor a „missio” szót alkalmazza. De azt is felismerhetjük az Igéből, hogy *a misszió tárgya, témája: Isten Igéjének (=verbum Dei) a hirdetése, prédikálása (5.v.), az Úr tanításának (=doctrina Domini) terjesztése (12.v.). A hatékony misszió emberi „kulcsára”, feltételére is rámutat ez az igazsákszakasz: megtelve Szentlélekkel (9.v.)* szólt Saul, akit Pálnak is hívtak. Ma is igaz: *Szentlélek nélkül lelketlen és hiábavaló fáradozás minden egyházi vagy papi, presbiteri igyekezet.* Megtudjuk továbbá azt, hogy a misszió céljai között ott van *a hitvédelem, az Úr egyenes útjának védelmezése (10.v.) mindenfajta elferdítéssel szemben (10.v.), az igazság ellenségeivel (10.v.), az álprófétákkal szemben, akik igyekeznek eltéríteni a hittől (8.v.)* Ahol a tiszta Ige megszólal, ott az Ördög sem alszik, akit itt Barjézus, vagy Elimász, a varázsló testesít meg. S még valami: itt is szerepel az a szó, amivel az igehirdetői, a missziói szolgálatot minősítette, „rangosította” Lukács. Pált és Barnabást ugyanis elkísérte erre az útra János mint segítőtárs (5.v.). Itt a *ministerium*

szót használja a latin fordítás, ami pedig legnagyobb méltóságunkra emlékeztet, amit reformátor ősaink így fogalmaztak meg: *minister verbi Divini* – Isten Igéjének a szolgálója. Mert minden hívő keresztyén, presbiter, diakónus, lelkész, tanító, doktor: az Ige szolgálója. Fontos szempont ez is: *az idegen hatalom és vallási világ képviselője*, ez esetben a római prokonzul, Sergiusz Paulusz „*hallani kívánta az Isten Igéjét*” (7.v.). Egyértelmű: Isten Igéje felette áll, s így

megszólíthatja a világi hatalom és más vallások rendszerében élő, azoktól fogva tartott embereket, és üdvösségre vezetheti őket. Semmiféle vallási határ vagy korlát nem állhatja útját az Ő Szavának. Itt is beigazolódik: a hit hallásból van (Róm 10,17). Az sem mellékes, hogy *Isten Igéje hirdetésének sok helyszíne van*: a zsidók zsinagógája (5.v.), a helytartó, a hatalom palotája (7.v.), az utca, ahol lehet sokféle emberrel találkozni (6.v.). Erről pedig az a szintén reformá-

(Folytatás a 24. oldalon)

Lélek, föld, pénz áldáshozó találkozása Kert-Magyarországer

ink (pl. Hódmezővásárhely, Békés, Mezőtúr, Karcag, Törökszentmiklós, Cegléd, Kecskemét...) paraszti kultúrára vonatkozó, a történeti ökológia szaktudománya által rögzített fontos tény. Mindezekben kifejeződik az a hatalmas erő, ami a magyar reformátusság döntő történelmi gerincét képező parasztságot jellemző hárm-as-egy tényező összhatásaként tört elő: a református hívő lélek, a magyar református parasztgazda földje és a haszonnövények, zöldség, gyümölcs termesztést előmozdító, a földre visszaforgatott pénz eredményezte gazdasági felvirágzás. Ennek a történelmileg igazolt gyakorlati református triásznak újabb ösztönzést ad az agrártárca zártkerti revitalizációs, újravirágztató pályázata. Biztosak vagyunk abban, hogy sok presbiter és gazdálkodó felfigyel erre, s él is ezzel a lehetőséggel.

1943-ban jelent meg a református Somogyi Imre kertész nagyszerr, ma is tanítható könyve *Kert-Magyarország felé* címmel, aki a Kert-Magyarország apostola volt, s mindenben az őshonos magyar állatfajták, gyümölcsfák, haszonnövények kultúráját propagálta, meg a kertgazdálkodást. Dán és holland mintára faluakadémiákban, népfőiskolában gondolkodott, ahol a földművelő népet képezte természetes technológiákra, például a *hasua gyékénytakaró* szövésére, alkalmazására melegházak védelmére. Akár az agrárminiszter úr szavaihoz is csatlakozhatott volna, hiszen nagyszerű könyvét így fejezte be: „A kertgazdálkodásra való áttérés a magyar nép jövő boldogulásának egyik fő előfeltétele”. A helyieket kivéve ki tud manapság arról, hogy Makó nagyszerű hagyma- és gyümölcsstermesztését a szintén református Szundy Jenő (1883–1974) kertészeti szakíró lendítette fel? A dunántúli Ászár parókiajában nőtt föl a későbbi neves szőlőnemesítő Kurucz András, aki a lakiteleki Szőlészeti és Borászati Kutatóintézetet hozta létre. Ugorjunk nagyot a kezdetek felé időben: Bornemissza Anna, I. Apafi Mihály erdélyi fejedelem felesége (1630–1688) az erdélyi kertkultúra és gazdálkodás európai szintre hozatala érdekében szakkönyvet fordított papjával, a Hollandiából hazatért Nadányi Jánossal, ami 1669-ben *Kerti dolgok leírása* címmel jelent meg. Az erdélyi és részben magyarhoni kertkultúra csúc-

teljesítményei közé tartozik I. Rákóczi György és hitvese, Lorántffy Zsuzsanna pataki várkertje és zártkertje. A 17-18. században számos református köznemes végrendeletében szerepelnek meghagyások a veteményes, gyümölcsös, virágoskertek értékes őshonos élő kincseinek a megőrzésére. Hány olyan magyar faluban járhatott az egykori utas, ahol a szépen, majdhogynem esztétikai szépérzékét megszólító, látványra is kedves, gondozott kertekre, parókiaudvarokra lelt. És nem csak a gazda szeme hizlalta a birtokot, a zártkerti kultúrát, hanem ennek látványa is elégedettséggel töltötte el a gazda lelkét, és a családi gazdálkodásra magukat odaszánó háznép apraja-nagyja is ott volt a kert- és föld művelésében. Méliusz Juhász Péter már debreceni püspökként 1578-ban Kolozsváron füveskönyvet jelentetett meg. Évszázadokon át micsoda hasznos olvasnivalója volt földművelő népünknek a Heltai Gáspár által századokkal ezelőtt kiadott, s

századokon át frissítve megjelent kalendáriumok gyakorlatias gazdasági ismeretei.

Azt is hálás szívvel idézhetjük fel, hogy *Bibliánk első lapjain ott van a zártkerti agrárkultúra ősmintája*, hiszen 1Mózes 2,8-9-ben azt olvassuk, hogy „ültetett az Úristen egy kertet Édenben, keleten... sarjastott az Úristen a földből mindenféle fát, szemre kívánatos és eledelre jót”. Az Őskertész az Úristen volt. A zártkerti kultúra valóban ősi kincse az emberiségnek, s magyarságunknak. Nem véletlen, hogy a szemre szép, eledelre jó fákát ültető Úr vigyázott is arra, amit létrehozott, s meg akarta becsülni azt teremtményével, az emberrel. Az Úr által az Édenbe helyezett ember feladata lett, hogy „művelje és őrizze azt” (1Móz 2,15).

SZERETETTEL FELHÍVJUK presbitereinket, gazdálkodó református testvéreinket arra, hogy csatlakozva az Agrárminisztérium pályázatához akár benyújtott pályázat formájában, akár annak szándékát megragadva és követve, vagy eddig is gyakorolva, írjanak rövid cikket arról, milyen módon és eredménnyel művelik az őshonos gyümölcsfák zártkerti telepítését és művelését, küldjenek fotót arról, hogy szorgos kezük munkája nyomán hogyan sarjadnak, virágoznak, teremnek szemre is kívánatos fák, gyümölcsöseik. Vagy javasoljanak olyan kertgazdát, akikkel interjút készíthetünk arról, mit tesznek azért, hogy Kert-Magyarország egész nemzetünket szebbé tevő, népünket tápláló és gazdagító egészséges célkitűzése megvalósuljon ott, ahol élnek.

Olvasóink tájékoztatására az agrártárca hozzánk is eljuttatott közleményéből kiemeljük: a támogatásból egyebek mellett a hobbikeretekhez, kiskertekhez vezető utak javítására, a csapadékvíz-elvezetés fejlesztésére, vízvételi helyek kialakítására és kutak furására vagy akár esővízgyűjtő rendszer kiépítésére is lehetőség van. A pénz vadvédelem kiépítésére, villamosenergia-hálózati fejlesztésekre, valamint gyümölcsfák és szőlő telepítésére is felhasználható. A támogatási kérelmeket elektronikus formában lehet benyújtani a Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft.-hez. Érdeklődni az Intézet honlapján lehet: https://tanya.hoi.hu/index_main1.php?id=&valid=&id2=&valid2= A pályázatok beadási határideje 2019. július 31. A Kert-Magyarország felvirágztatásának immáron történelmi programja igazából sokkal tovább tart. Egy Szegedet és környékét, a tanyavilágot is jól ismerő pap közmondásos szavajárása szerint: *Legyen Jézus gyönyörű kertje Magyarországon!*

Addig még lesz elég tennivalónk az Ő ígérétevel:

„Áldást bocsát az Úr csűreidre és minden vállalkozásodra, és megáld azon a földön, amelyet neked ad Istened, az Úr” (5Mózes 28,8).

Pál ciprusi missziói modellje (folytatás)

tori alapelv jut eszembe, hogy a *Szentlélek nem ott van, ahol az egyház, hanem az egyház van ott, ahol a Szentlélek!* Nem lényegtelen még odafigyelniük erre is: e nyolc igeversben a teljes Szentháromság mint belső lelki tartó szerkezet jelen van: „Isten” (theosz) neve kétszer, az „Úr” (kyriosz) megjelölés háromszor, a „Szentlélek” (hagiosz pneumatosz) megnevezés kétszer fordul elő. Hálások lehetünk a Szentháromság Istennek, hogy ebben a rövid ciprusi tartózkodásban Pál és a keresztyén misszió tiszta forrását kapta meg a világkeresztyénség. A „ciprusi szentháromságos missziói modellt” egyetemes érvénnyel és történelmi maradandósággal köszönhetjük meg.

Szalamisz (5.v.) kikötőváros volt a sziget dél-keleti részén, Pál idejében már vagy 90 éve római uralom alatt. A lakosok száma a szigeten akkortájt egymillió lehetett, vallásilag java részük a sokistenhívó görög mitológiai világ befolyása alatt, de voltak zsidók is. S majd Pálék nyomában lettek keresztyének is, akik hosszú évszázadokon át a többséget alkották, majd jött az oszmán terjeszkedés. Olyannyira, hogy a múlt században ketté is szakították a szigetet, északi része török és muszlim, nagyobbik része görög és keresztyén állami területté vált. Több zsinagóga is volt Szalamiszban. Innen származott József is, akit az apostolok Barnabásnak neveztek el. A rómaiak építészeti bábelizmusát mutatja, hogy éppen Pálék ottléte idején már épült a 20 000 ülőhelyes színház. Pál, Barnabás és János ciprusi körútjuk során, ami Szalamisztól a déli tengerparti városokon át vezetett *Páfoszig*, átbarangoltak Citiumon is, az Ószövetségben is említett Kittimen (4Móz 24,24; Ézs 23,1;12), ami a sztoikus görög filozófiai iskola alapítójának, Zénónak a szülővárosa volt. Ószövetségi hagyományokban, görög istenmítoszokban, filozófiai bölcseletben, majd az Úr Igé-

jének magas szellemi légkörében fürdőzött a sziget, nem csak a kéklő tenger látványában és a narancsligetek édes illatában. Ma ezt a helyet *Larnakának* hívják. Hagyományok szerint Pál missziói munkájának egyik áldásos ciprusi hagyatéka volt, hogy Heraklidszt, aki ott tért meg, később Barnabás a város püspökévé szentelte.

Új-Páfoszban, latinul *Augusta Claudia* városában, a sziget nyugati partján, az akkori római tartományi fővárosban játszódtott le a prokonzul, Szergiusz Paulusznak, „az okos embernek” a megtérése, és Bárjézus megátalkozása, szeme világának átmeneti kioltása. Jól látszik, hogy az idegen hatalom értelmes embere mennyire nyitott volt az evangéliumra, de az is, hogy milyen módszerrel dolgozik a világ fejedelme. A varázsló Elimász, vagy a Krisztus-ellenes erők fondorlatos történelmi módszereiből is felvillant az Ige párat: ez az ellenség, álpróféta először is szembeszállt velük (resistebat, azaz ellenállt 8.v), mindenféle csalás és gonoszság ennek az ördögfajzatnak (10.v. szó szerint a diabolosz fiának) az eszköze. Ő az igazság ellensége (10.v.), az Úr egyenes útjának elferdítője (10.). Micsoda eszköztára a gonoszágnak! Ezzel szemben Pál nem vitakozik, s nem emberi bölcsességet szegez szembe, hanem az *Úr keze rajtad van* kijelentéssel (11.v.) hatástalanítja az ellenséget. Hányszor engedjük át a cselekvést életünkben az Úr kezének? Nem azért van oly sok veszteségünk, vereségünk, mert a mi kezeinkkel akarunk mindent elérni? Ma már az is történelmi tény, hogy a római birodalomban Ciprus lett az első keresztyén provincia szigetként. Ebben a megszálló hatalom emberének a megtérítése az első lépések egyike volt. Áldott a mi Urunk, hogy a ciprusi missziói modellnek a működését ezen a szigeten is bizonyította!

Ima nemzetünkért

Gondviselő Jóatyánk! Elcsendesedésünk óráján hallgassd meg a magyar nemzetért szóló fohászkodást. Nagyon sokan kulcsoljuk össze kezünket és emeljük lélekben a magasba szívünket érte. Hálások vagyunk, hogy történelmi idők messzeségéből örököltük és örökíhetjük a bátorság, a becsület, a következetesség erényeit. Annak ellenére, hogy gyakran elárulták népünket, mégis vagyunk, és hisszük, hogy leszünk is. Keveredtek közénk árulók, egységünket megrontók és hamis irányra csábítók...

Szabadításnak Ura! Könyörgünk Hozzád, ne engedd elsősorban magyar nemzetünk tagjait megfélemlíteni annyi és annyi példás helytállásról. Földrésznünk védelmező bástyája voltunk és vagyunk, ahol fejedelmek, királyok hozták áldozatukat a magyar vérről. Vagyunk most is azok, akik megcsontított állapotunkban is többet teszünk Európáért, mint az önmagáért tesz. Térdre ereszkedünk előtted Teremtőnk! Áldd meg magyar nemzetünket, bölcs vezetőit és békés testvéreinket. Oltalmaz bennünket az ellenséggé lett testvéreinktől és a testvéreknél mutatkozó ellenségtől. Ments meg bennünket minden általunk nem látható veszélytől, és minden csapdától, amit láthatnánk, és mégsem veszünk észre. Atya, Fiú, Szentlélek, teljes Szentháromság, irgalmadra bízunk életünket. Ámen!

(Részlet Csúry István királyhágó-melléki református püspök imájából)

Készült a Miniszterelnökség, a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt., a Nemzeti Együttműködési Alap és az Agrárminisztérium támogatásával

